

Maribor

Na sokolskom sletu u Mariboru dne 29. i 30. avgusta ove godine pružen je celom svetu jasan i neoboriv dokaz o tome, da smo ujedinjeni i da smo snažni!

Ovo su učinili sokoli, doletivši sa svih strana iz cele skoro velike i lepe otadžbine naše, i sakupivši se na sokolski rad u Mariboru! A ujedinjeno i snažno sokolstvo je posljedica jedinstva i snage naroda.

Što se u Mariboru zbilo iznenadilo je svakoga, i neprijatelje i prijatelje naše, a nama je vratilo u srca sve radosti, sve nade i sva nastojanja, od kojih smo živili onda, kada smo na Vidovdan 1919. godine saborisali u Novomsadu.

Bilo je u Mariboru mnogo sveta i naroda našeg, sjalo se sve od šarenila i od mnoštva, — no to nije glavno, jer se masa skuplja i na nogometne utakmice i na orlovske tabore!

Bilo je u Mariboru naših ministara, pokazali se i govorili su, — ali nije to odlučno, naši ministri pokazuju se i govore u raznim zgodama, i naši ministri jednakom ljubavlju grle i sokole i internacionalne katolike!

Bio je u Mariboru zastupnik Nj. Kralj. Visočanstva Prestolonasljednika Aleksandra, da sokolima isporuči pozdrav i da im klikne: napred! — i to nije važno, kolikogod je lepo, jer je glavom isti zastupnik zastupao našeg Kraljevića pre 4 nedelje u istom Mariboru na dušmanskom, antisokolskom klerikalnom zboru!

Govorio je u Mariboru predsednik našeg privremenog parlamenta br. dr. Ribar, — čast mu i slava kao sokolu, okružen sa desetinom privremenih narodnih poslanika, — pa i to je sporedno, kad znamo da to privremeno naše narodno predstavništvo ne povede od kada postoji nijednu reč o sokolstvu.

Bilo je u Mariboru sem toga banketa, povorki, zdravica, veselica, skupština i sednica, — sve to je potpuno sporedno, spoljašnje, malo i sitno, nesavremeno i ništavno prema sokolstvu, koje se pokazalo i dolaskom i radom u Mariboru ujedinjeno i snažno!

Ogroman je to i veliki događaj, i bilo je zanimljivo gledati, kako se stari plemenski separatisti, rasapni, štetni i gadni, povukoše u kraj, skupiše, smanjiše, nestашe pred ovolikim sjajnim i

slobodnim i jakim suncem našeg jugoslavenskog jedinstva i naše jugoslavenske snage!

Prošla je prošlost, izgleda za uvek, prošla je, i možemo da odahnemo, i da se veselo i prkosno nasmejemo svakom zdvojnomo pitaču, koji² bez prekida ponavlja pitanje: ali, molim vas lepo, ko bi se tome nadao?!

Jest, tome se niko nije nadao ko je bio strašljiv i star i sanjiv, ko je bio materialista, mudrac i sumnjalo, ko je bio plemenski zaražen, bolestan i grozničav, ko je bio beskrajni i odurni diletant sokolski sa novom, izglačanom odorom i strahovitom, tradicionalnom peruškom za kapom, jeste, jer se u Mariboru sastalo i u silnom zamahu ispravilo u vis ujedinjeno, mlado, novo, snažno jugoslovensko sokolstvo!

Od misli je postala reč, i od reči se zbilodelo to je Maribor, slavno i nezaboravno ime naše jugoslavensko, čast mu i slava vazda bila!

Povucite jedan krug, i počnite od Idrije preko Rijeke, Kraljevice, Novoga na Split, spustite se do Dubrovnika i Boke Kotorske, pa zaokružite preko Hercegovine na Užice, i produžite do Niša i do Zaječara, predjite Dunav i udarite preko Vršca i Bele Crkve ispod Temišvara na Kikindu, idite onda na Zapad preko Sombora i Oseka, dohvatite se Varaždina i Medjumurja, i zastavite se onda na putu na zapad u Mariboru, povucite taj veliki krug pa ste obuhvatili zemlju našu iz čijih mesta dodjoše sokoli u Maribor!

Maribor nije jedan sveslavenski, nije svesokolski slet, nego to je pokrajinski, mali, štedljivi pokušaj sokolski, na jednom ugroženom delu naše otadžbine, jedan delomičan rad i pokret u krilu male Slovenijice, proračunat na jedan dan, odredjen na nekoliko stotina učesnika, dirljivo siromašan u dekoraciji, bez pretenzija i reklama, naslonjen na grbaču pripremljača, čiji se broj daje na prste lako izbrojati, i odjedanput taj divni i skromni Maribor dočekuje grli i ljubi nekoliko hiljada sokolica i sokola!

Bez razlike na plemena i na SHS, — neka se oprostio ovaj nakazni izraz, — poletila su braća sa svih strana, jednako brojni, jednako voljni, jednako složni, nerazdeljivi i jedni, silni, mladi, radosni, da provedu junačko, jugoslavensko krštenje Maribora, i da ga za svoga, sada i vazda, uzmu i prime, odbrana i zaštita, i Srbi, i Hrvati i Slovenci!

I jedna velika svest i jedan veliki osećaj ojačao se u svima: jedno smo, jedno smo, ne može nas više niko i više ništa da razdeli, jer smo snažni, jer smo snažni!

Oživelo je novo sokolstvo, o kome smo toliko sanjali i govorili, u Mariboru mu je božanska kolevka, čast mu i slava vazda za to bila!

I nakon rođenja njegovog zbililo se odmah i radosno krštenje, i novo je sokolstvo postalo jugoslavenkim sokolstvom, od sada pa za uvek!

Mnogo je truda i muka zadao Maribor našem sokolstvu, i da to doznate i razumete pomnožite one hiljade sokolske sa danima putovanja, sa teretima nezgoda i nepravilika, sa satima nespavanja, sa materijalnim troškovima, sa fizičkim naprezanjima, sa napetošću izdržanja, sa tvrdim posteljama, sa mršavim obedima, sa poslušnošću, sa pokornošću, sa disciplinom što se morala da podnese, i još dodajte k tome sve male i velike nepravilike i smetnje, koje je teško ovde nabrojati, pa ćete videti koliko je sve to stajalo!...

Ali je sve to bilo blagosloveno, divno, slavno i sretno, i jedan dalek i težak put sokolski krunisan je u Mariboru besmrtnom pobedom!

I zato neka je čast svakoj sestri i svakome bratu, što dodjoše u Maribor, i najslabijem i najmanjem neka je slava i čast!

Говор др. Оражена на Слету у Сомбору

Сестре и браћо!

Већ је преко пола хиљаде година како је на славни Видовдан пропало српско царство на Косову и цвет јунака српских легао у гроб...

Али није пропало на Косову само српско царство и српска слобода, него је онде пролазно побеђена, и у прах оборена, опћа идеја слободе југославенског народа целог...

За идеју слободе водила се страшна битка Косовска, и у име свих Југославена пролише своју племениту крв наши

претци без махна и без страха! И кад је Србију притискао мрак и ропство, осетио је то, поднео је, и вековима трпео цели Словенски Југ...

Радосно су заграктали црни гаврани са свију страна, и наши непријатељи са истока, севера и запада весело су чекали нашу потпуњу смрт и уништење...

Сестре и браћо!

Након више од 500 година синула је, као муња, поново зрака слободе и борба са солунскога фронта, и отпочела је у Македонији нова битка Косовска, у којој су један уз другог стајали и борили се Срби, Хрвати и Словенци, и која је сретно и дивно довела до коначног ослобођења и уједињења југославенског народа целог...

Данас смо задовољни, усхићени и весели, и песма наше велике слободе и уједињења хори се од плавог Јадрана до мутног Дунава, од белог Триглава па до сињег егејског мора...

И наш соколски слет овде у Сомбору је видан и јасан знак нашег слободног и уједињеног живота, што се моћно подиже, јача и развија, како у народу, тако у држави нашој, и тако и у уједињеном југославенском Соколству, у чије име говорим овде...

Браћо и сестре!

Задобили смо победу, и сад треба да је сачувамо, да је учврстимо, да је осигурамо, и да је одбранимо од безброј спољашњих и унутрашњих непријатеља, што жељно хоће да је упропасте...

Ми југославенски соколи стојимо овде први на бранику, и соколска идеја, идеја јаког, и честитог народа, јесте она, у чијој смо служби ми, за коју радимо, и коју хоћемо да раширимо у цео народ наш, без обзира на племена, покрајине, вере и сталеже...

Тежак нас и славан рад чека, па је потребно да све наше силе употребимо, и да верни старим начелима соколским издржимо до краја, и помогнемо довести југославенски народ цео до среће, мира и богатства...

Браћо и сестре!

У име Југославенског Соколског Савеза дошао сам овамо да вам донесем поздрав и да вам кажем неколико

речи. Па то не могу и не удем боље и лепше, него да вам изнесем пред очи узвишеност и светињу соколске идеје, и да вас позовем да будете и останете њезини раденици и војници...

Напред, браћо и сестре, напред, а ти мој мили југославенски народе буди миран и поуздај се у твоје соколске синове и кћери, увек готове да за твоју срећу и напредак положе главе!

Здраво!

(Говор је одржан са балкона магистрата сомборског и примљен је и пропраћен огромним одушевљењем од народа и сокола).

Слетови

Соколски слет Банатске Жупе

Најмлађа жупа уједињенога Соколства, корача снажним кораком напред циљу „да обнови и препороди друштво“ а с њим народ. Најмлађа наша сестра, свесна опасности страногa уплива, у банатској народној помешаности, о индоленцији тежакa, радника и интелегента, свесна да им је пропала држава оставила многа зла у душама не само туђинаца, него и наших људи, жена и деце, створили су жупу, створили су јата Сокола-ица, да попут весника новогa живота полећу питомим и плодним Банатом, и цвркутом соколске песме, дижу: душе, осећаје, љубав и вољу за свете идеале народа. Томе циљу иду наша најмлађа браћа, томе циљу иду премда имаду да се боре с много тежим неприликама, него многи део наше простране отаџбине.

Да покажу своја млада крила — да покажу снагу, која стоји на обрани само народа, одржала је банатска жупа I. жупски слет на Видов-дан ове године у Вел. Бечкерекy.

Био је то први смео корак соколске деце пред народ — корак који им је дао право не да се зову соколска деца — него да ступе у ред соколских момака и девојака.

Бечкерек је тога дана имао свечани изглед, 7000 људи из разних делова Баната дошли су у Бечкерек, да виде ту нову снагу — нову узданицу. Читав Бечкерек био је свечано одевен у народним заставама и ћилимовима.

У вече 26-ог приспели су панчевачким возом жупски делегати из Панчева, Вршца и Црепаје, а 27-ог у јутро делегати из В. Кикинде, Т. Бечеја и Карлова.

27. пре подне одржана је прва конституирајућа скупштина, која је решила многа текућа питања и изабрала сталан жупски одбор и то: старешина бр. Миливој Мољац, зам. старешине: браћа др. Никола Драгичевић (Панчево), др. Нико Ђурић (Вршац); вођа бр. Тима Рајић; зам. вође: браћа Миша Олћан (Црепаја) и Мита Николић (Кикинда); тајник: бр. Мате Перичевић; пред. просв. култур. одељења Милош Ст. Станојевић; пред. сокол. нараштаја бр. Светозар Удицки (Кикинда); благајник бр. Свет. Цветнов и одборници за поједина места. Са скупштине жупе послан је брзојазни поздрав Њ. В. Краљу Петру I, Њ. В. Регенту Александру.

27. јуна у почаст Сокола-ица приказала је дилетанска група просветнога одељења „Сокола“ у В. Бечкерекy драму од Фоља: „Роман сиромашнога младића“.

27. јуна после подне дошла су браћа и сестре под водством старешина и вођа из Панчева, Вршца и Црепаје.

У име „Сокола“ поздравио је старешина бр. Миливој Мољац, а одговорио је на поздрав бр. др. Никола Драгичевић.

28. јуна на Видов-дан одржана је свечаност пред жупанијском зградом. Пре свечаности дочекани су Соколи-ице и гости из горњег Баната. Као домаћин поздравио их је бр. Миливој Мољац, а одговорио стари соколски борац бр. Славко Лаковић из Вел. Кикинде.

Поворка Сокола-војника добровољаца и осталих културних установа кренула је у дивном реду улицама пред жупанијску зграду да се учини помен палим јунацима за слободу и уједињење.

После помепа кренула је поворка, да поздрави државну власт; уједно је старешина жупе замолио великога жупана да поднесе честитку краљевској влади за данашњи државни празник. На поздрав одговорио је велики жупан Др. Е. Гаврила.

У 10:30 часова отворио је старешина жупе сокол. народни збор, поздравио војску и официрски кор, а бр. Мато

Перичевић тајник жупе прочитао изабрано старешинство жупе

У име нар. радикалне странке проговорио је бр. др Д. Ковачевић, оцртавши значај „Сокола“. У име Чехо-Словака говорио је словачки свештеник Људевит Јурани, истакавши, да ће „Соко“ бити спој Чехо-Словака са Југославенима. У име демократске странке говорио је бр. Ант. Штрбић уредник „Слоге“ истакнувши да Соколство на идеологији предатној настави рад увиђајући данашње потребе народа. Председ. просв. култ. одељења бр. М. Ст. Станојевић, образложио је јаким речима резолуцију, која ће бити упућена преко владе мировинској конференцији у Париз.

Резолуција тражи да се Темишвар и околица припоји нашој краљевини, а исто тако околина Сирига и Деске да се одузму Мађарима.

После подне у 16:15 часова започела је јавна вежба под управом жупскога вође бр. Тиме Рајића.

Распоред је био овај: 1. Вежба ослобођења и уједињења. 2. Вежба сокол. подмладка: а) штафет муш. подм. Обечеј; б) просте женске вежбе и ц) просте женске вежбе. 3. Вежбе подмладка: а) просте извеле планинке из Панчева, б) просте, извеле соколићи из Меленаца и в) пирамида ослобођења, приказали соколићи из Меленаца. 4. Вежбе копљем, Соколи из Вел. Кикинде. 5. Вежбе VII праш. слета, Соколице из Баната. 6. Вежбе на справама

Све вежбе израђене су на задовољство народа и Сокола-ица 8. Јуначке игре: У трчању на 100 м. бр. Бунић за 11:8; други М. Грујић за 12:7. Кугла: бр. Миша Олћан 11:30 м.; бр. Булик 10:50 м.; бр. Ока 8:23 м. Скакање у дуж: бр. Булик 6:03 м.; бр. Главоник 5:03; Ока 5:03 м.

Народ је са одушевљењем гледао младу снагу, која се изражава у свим соколским и јуначким вежбама, те је својим борцима и победницима снажно одобравао.

Ово је први јачи урез соколскога живота у народно тело. Нека буде на корист онога за којег ми Соколи-ице радимо и живимо а то је наш народ — а будућност као и историја знаг ће оценили дела синова својих и бити им захвална. Соколи и соколице само напред — ни корака натраг“.

Здраво!

Дрш. Богуновић.

I. Покрајински слет Бачке Жупе у Сомбору

I. покрајински слет бачке жупе у Сомбору је одржан и довршен. И сада после свршеног посла са мирноћом по-сматрача може да се осврнемо на све оно, што се доживело и учинило. Жупа бачка постоји од 16-ог новембра 1919. год. И у првој години показала је сомборским слетом, да је способна за живот, јер је са младим члановима својим, уз помоћ гостију, постигла знатне резултате. Било је можда и ситних неспретности и недостатака, као што бива код почетника, али је успех ипак несумњив и силан. То доказују резултати јавне вежбе и утакмице, доказује то и задовољство свих вежбача, а још више доказује то и признање старих, искусних радника соколских.

Изглед на успех није био најсјајнији, јер се врспе непосредно пред слет тако променуло, да су од жарких дана илинских настали хладни, кишовити дани новембарски. Долазак Сокола у Сомбор није био у исти мах, зато и дочек није могао бити заједнички, јер се долазило са 4 влака у разво време. Сомбор је био свечано окићен, да прими у себе лепе и снажне госте своје. Да ли из непажње или тесногрудости, тај спољашњи украсни изглед како самога Сомбора, тако и вежбалишта због истакнутих само српских застава није био соколски, није био братски. И само та грешка је кварила сву лепоту и силни успех овога слета, оставивши на многима један тон nelaгодности и нерасположења. На овом месту се мора истаћи свест и узорна дисциплина браће Осечана, којима се дивимо и много их поштујемо.

Услед закашњења влакова, закаснило се нешто са свечаном седницом и комерсом. У великој свечаној сали жупаније, у присуству изасланика сокол. савеза С. Х. С. бр. др. Ивана Оражена и др. Лазе Поповића, изасланика жупе банатске и београдске, великог жупана др. Вл. Манојловића и поджупана др. М. Стојковића, преставника војске, чиновништва, свештенства, женске добр. задруге и др. установа, те у присуству многобројних соколова и соколица одржана је свечана седница Жупе бачке под председништвом агилног и неуморног старешине бр. Живка Бајазета. Са те седнице после пуне садржине и складног говора старешине отпо-

слати су брзојави Њ. Вел. Краљу Петру и јуначком престононаследнику Њ. Вис. Регенту Александру. За време свечане седнице доле пред жупанијском зградом у парку, отпочео је Комерс, на коме се уз свирку војне музике развило лепо и живо весеље и игра. Око 11 сати, кад је расположење било на врхунцу, обилна дажда из облака распршила је и отерала све за трен ока на починак.

Освануло је и јутро 1. августа. Небо је застрто густим тмастим облацима, из којих се спустила киша ситна, обилна, јесења, као да ће бар недељу дана падати. Но без обзира на кишу, групе Сокола су извирале из разних улица сомборских, остављајући лежаје своје на слами, журећи да стигну у одређено време за утакмицу и зајед. пробу. Око 7 сати кад је киша почела да малаксава, отпочела је борба појединаца бацањем кугле, копља и диска, скакањем и трчањем. Поред свих временских и теренских тешкоћа тога јутра на утакмици су ипак постигнути лепо резултати. Нарочито се истакли у бацању кугле бр. Кока Јовановић из Вршца, бацивши 11·91 м., у бацању диска Душан Ивковић из Ст. Пазове са 35·91 м., у бацању копља Богдан Мирковић из Суботице са 49·95 м., у скоку у вис Жарко Андрејић из Новог Сада са 155 цм., у скоку у даљину Милован Малетин са 4·70 м., у скоку с мотком Сима Кирјаковић из Врбаса са 2·95 м., у трчању на 100 јарди Никола Шајић из Вршца и Жарко Андрејић из Новог Сада за 11·4 секунде. Натезање узорних одељења друштава у простој вежби „Ослобођења и Уједињења“ је такође сјајно успело. Нарочито се истаклоше Нови Сад, Осек, Ст. Пазова и одељење Ст. Футошког сокола са 6 кршних и здравих сељака својих.

Лак поветарац разгонио је око 9 сати и последњи облачак и сунце велико, сјајно и топло озарило је дивно вежбалиште по коме се Соколи и Соколице размилеше, радећи журно да се стигне на време за свечану поворку. Радо спомињем на овом месту име бр. Михајла Дракулића, инжињера који је великим трудом из малог материјала створио лепо и укусно, за наше прилике почетника, потпуно уређено вежбалиште, опкољено клупама и трибином, под којом су биле лепе, простране, одељене гардеробе. Прошла је и

заједничка проба, на којој су раме уз раме радили исте вежбе близу 600 соколова и соколица скупљених из 29 друштава, први пут заједно. После 11 сати завршена је и главна проба те су са вежбалишта пожурили соколи и соколице у соколану, одакле треба да се крене свечана поворка.

Тачно у 12 сати писну труба старог нашег „Вође“ Теодоровића неуморног организатора свих слетова раваничких коме је десна рука млади вођа Бачке жупе Јован Тотовић. Све је спремно, све сврстано. Напред војна музика коњич. дивизије из Суботице, за њом на челу поворке старешинство Жупе бачке са изасланицима жупе банатске, осечке, београдске, загребачке и беловарске. За старешинством наступа красна слика наших соколица са црвеним повезачама, белим блузама и плавим сукњицама: па чланови, у свечаном оделу соколском и на крају вежбачи у вежбачком оделу. Поворка броји 500. Загрмеше добоши, писнуше трубе војне музике и поворка се крену одређеним улицама да заталаса и узбуди, заспале да пробуди и да пружи слику снаге бућности наше. И гледајући поворку, ви видите младост и лепоту, испуњени сте радошћу и милином, јер гледате здравље и снагу. Док су соколи поносним кораком ведра чела и свесни снаге, која им надима груди, уз маршеве рођених наших словенских мотива, маширали улицама сомборским опкољени и праћени многобројном децом и оним „најодушевљењенијима“, дотле су пулгери старог вармеђашког града начичкани по прозорима удобних домова својих на изглед равнодушни, посматрали са светлим очима, пуним радости и поноса, силне редове соколске. Истина, да се чуо тек по који поздрав, и да ниједан цветак није пао на главе оних, који су са разних страна дошли на север лепе наше отаџбине, да ту на граници осоколе малодушне, и покажу непокорном туђину да је будна свест наша, да је ту и стоји спремна сила и снага народна.

Обишавши кроз град поворка се сврстава пред градском кућом, где старешина Жупе поздравља град Сомбор, начелника и представнике његове. Градоначелник топлим и искреним речима отпоздравља. За њим узима реч старешина Соколског Савеза бр. др. Оражен: истакнувши у говору своје мучеништво и јуначко пожртвовање нације наше у

борби за ослобођење и уједињење од Косова до дана данашњег, полагајући сву важност и пуну наду у Соколство, која ће тај рад наставити и завршити. За тим су пред старешинством Жупе гостима и представницима града продефиловали леви наши Соколи снажно и силно, повративши се у узорном реду у Соколану за разлаз.

Већ око 4 сата по подне почеше Соколи у густим редовима да се крећу према вежбалишту. Путем их прстизаху многобројна кола која су ишла истим правцем, а и пешке се кретала маса света, па је поворка расла као река. И јавна вежба првог слета Бачке Жупе била је на Тркалишту у зеленилу, опкољено је са три стране високим бујним дрвећем, док се на четвртој страни пружила, докле око допире, безкрајна плодна равница богате Бачке, проткана најлепшим сагом разноврсних боја плодова земаљских. И када се по ограђеном вежбалишту на сунцу, под ведрим плавим небом размилише и раштркаше вежбачи и соколице, сви једнаки, сви млади, здрави и леви, изгледали су као шарено цвеће по зеленој ливади. Како је дивно, како је лепо било! Вежбачима свака част на лепим и прецизно рађеним вежбама, а још већа част и слава соколицама, које су дивним вежбама својим пружале гледаоцима једну чисту, лепу и ведру песму ритма и елеганције. На справама истакло се одељење Београђана са тешким и прецизно рађеним вежбама на вратилу, и одељење Осечана на разбоју. На слету је осим изасланика Соколског Савеза било заступљено 37 друштава са 891 чланом, 662 сокола и 229 соколица. Гледалаца је могло бити око 6000, међу којима су били и наши регрути, који су са свију страна опколили цело вежбалиште заједно са гледаоцима.

Пред свршетак вежбе, за време проглашења резултата утакмице, велик, црн и пун претње облак упутио се равно вежбалишту. Опрезнија публика поче се дизати и журно удаљавати. Једва да се вежба завршила, кад крупне капље кише почеше да растерују и последње соколе и соколице, и вежбалиште остаде празно. Киша је међутим кратко време трајала и око 9 сати масе света, сокола и соколица тискало се пред хотел Слободом, где је те вечери одржан концерт са анимираном игранком.

Одлазак из Сомбора био је исто као и долазак, у разном време и разним правцима. Разишла се браћа осокољена на даљи рад све ближе постављеном циљу. — Сомбору и целом крају пружена је прилика да се на живом примеру упозна са радом соколским, на коме се раме уз раме нађоше и Срби и Хрвати и Словенци, једнокрвна и нераздвојна браћа, сејачи лепе и плодноне њиве. И један од здравих плодова те њиве је и I. покрајински слет Жупе бачке.

Здраво!

Алимије Поповић.

Први слет Жупе Тузланске

одржан је 12. јула 1920 г. у Тузли

Природа нам није била особито склона. Управо кад је требало приређивати вежбалиште у Тузли и кад су учесници слета требали полазити од својих кућа спустила се киша. Наше расположење је приметно стало опадати. Бојали смо се највише мањег доласка наших најјачих друштава која морају ићи колима а мирили смо се већ с тим, да ће наша слетска, јавна вежба бити уз пратњу кише и без публике.

У тако депримираном стању смо довршавали задње припреме вежбалишта кад се на њему појавише браћа из Зворника у свечаном оделу. Њихово друштво дошло је прво у недељу 11. јула око 5 сати по подне и дошло је у најављеном броју и ако праћено кишом. Њихово присуство охрабри нас. И ако киша не престајаше наша клонулост поче уступати пред свечаним расположењем, које је доласком осталих друштава потпуно овладало.

Соколи и Соколице из Тузле, Креке и Зворника, рударска музика и многобројно грађанство искупило се на жељезничкој станици у 20 сати да дочека сестре и браћу са стране. После поздрава чланству наше Жупе, изасланицима Жупе сарајске и соколских друштава из Високог и Прњавора, те изасланику Соколског Савеза његовом подстарешини бр. Др. Лазару Цару од бр. Бранка Стакића, сврстали су се Соколи и Соколице у редове и са рударском музиком на челу упутили се у Соколану тузланског соколског друштва, где је одржана проба простих вежби, а по том су Соколице размештене по приватним кућама где им

је унапред одређено коначиште а Соколи делом у Просветни конвикт а делом по хотелима.

Седница културно-просветног одељења Жупе, одржала се у 22 сата у просторијама Соколске Жупе тузланске уз суделовање чланова културно-просветних одељења сок. друштва из Пурачића, Бос. Шамца, Модриче, Градачца. Расправљало се о могућности и начину ширења писмености и просвете у народ помоћу соколских друштава. Закључено је да се одржи и оснажи наш Соколски Весник, да се Жупа побрине, за лектуру онима који тек почињу читату, да се од културно-просветног одељења Соколског Савеза затражи да свакој Жупи пошаље овећи број готових предавања за народ, која би онда Жупа слала по друштвима.

Према програму слета, изведена су у 7 сати у Соколани *Нашецања у простиим вежбама Хофмановим*. Изжребана је друга вежба а натецало се 6 друштава свако са одељењем од 6 вежбача. За сваког вежбача био је одређен посебни судач, а један судач је оцењивао свако одељење у скућном вежбању. Суци су били браћа: Урош Човић (Сарајево), Мило Милојевић (Сарајево), Др. Кестерчанек (Сарајево), Вукојевић (Високо), Делак Антон (Крека), Бранко Тадић (Тузла), Јован Петровић (Тузла). Натецањима је управљао бр. А. Погачник, зам. жуп. вође. Резултат натецања био је овај: Тузла 80%, Зворник 70%, Теслић 68%, Тешањ 57%, Бос. Шамац 43%, Маглај 40%. Као награде друштвима победиоцима у простим вежбама одређене су 3 дипломе, од којих је прву добило соколско друштво у Тузли, другу соколско друштво у Зворнику, а трећу соколско друштво у Теслићу. После натецања обављена је проба целог слетског програма уз музику.

У част Краљева дана приредило је грађанство Тузле поворку кроз град код које је учествовало и Соколство. Поворка је са Вилзоновог трга кренула у 10½ сати са 9 Сокола-коњаника на челу кроз град до официрског дома где су представници цивилне и војне власти у Тузли примили од грађанства изражаје оданости и верности Његовом Величанству Краљу и Његовом Дому а по том је следила закуска приређена од градске општине тузланске.

После закуске Соколи и Соколице разишли су се на ручак. По ручку су вође соколских друштава, заједно са жупским предњачким одбором одржали *седницу*, где су расправљене неке техничке ствари и закључено да Жупа одмах по слету отпочне са приређивањем јавних вежби по оним местима у Жупи, где имамо соколска друштва, али још не раде, како би се у омладини тих места побудила воља за соколским радом. Осим тога, закључено је, да се идуће зиме приреди у Тузли жупски предњачки течај, како би постигли довољан број спремних вођа за соколска друштва и увели у друштвима систематски и јединствен рад.

По подне у 16 сати отпочела је на Вилзоновом тргу слетска јавна вежба. Вежбалиште је било одлично. Градска општина тузланска дала је цео Вилзонов трг уравниати и насути црвеним пепелом а Соколи су га венцима од храстова лишћа и тробојницама красно декорисали. На све четири стране пространог вежбалишта биле су постављене клупе, столице а у прочељу је била подигнута мала трибуна. Публика је у брзо напунила сва места а прозори околних кућа били су пуни гледалаца. Грађанство Тузле показало је силан интерес за соколство успркос кише која је на махове падала и престајала.

Јавна вежба изведена је у свом првом делу потпуно по програму. 1. Символична проста вежба Хофманова: „Ослобођење и Уједињење“. Вјежбало 72 Сокола из соколских друштава: Тузла, Зворник, Теслић, Тешањ, Бос. Шамац, Маглај, Крека. Публици је за разумевање ове вежбе дељено кратко објашњење одштампано у 2. броју „Сок. Весника“ наше Жупе. 2. Женске просте вежбе, прашке из год. 1912. вежбало 65 соколица из сок. друштва Тузле, Креке, Зворника, Бос. Шамца, Теслића. 3. Скупине мушког подмлатка. Вежбало 42 од подмлатка сок. друштва у Тузли. 4. Вежбе женског подмлатка тузланског соколског друштва, њих 24. 5. Вежбе на справама, вежбали су у исто време два одељења. Једно одељење (од 9 чланова) на разбоју а друго (од 7 чланова) на вратилу. 6. Просте вежбе са слета посавско-подрињског, вежбало 18 сеоских соколова, из сок. друштва Гор. Слатине и Чечаве. 7. Просте вежбе мушког и женског подмлатка соколског друштва из Креке, Вежбало 24 деце.

8. Женске просте вежбе, ритмичке, прашке из год. 1920. Вежбало 26 Соколица тузланских. 9. Закључна скупина састављена од свих учесника осим сеоских Сокола. Учествовало њих 227 Сокола, Соколица и подмлатка. Просте вежбе (осим посавско-подрињских) вежбане су уз пратњу рударске музике. Предводио је код свих вежби бр. Алојз Погачник, заменик Жупског вође, осим вежби сеоских Соколова, које је предводио вођа сок. друштва из Гор. Слатине и вежби подмлатка из Креке кога је предводио бр. Антон Делак, вођа сок. друштва из Креке.

Са извођењем вежби били смо сви задовољни. Особиту позорност свратиле су на се и својом љепотом и правилношћу вежбе женског подмлатка са црвеним луковима и женске ритмичке вежбе.

Нарочиту пажњу изазвали су сеоски Соколи из Гор. Слатине и Чечаве. Њихова вежба била је сензација за нашу публику коју је изненадило већ то, да има сеоских соколова. Њих гледајући није се могао човек отети а да се не преда идеалисању о том, шта би све соколство могло да учини лепа и велика у нашем народу ако пође трагом ових 16 сеоских соколова и уђе у народ, уносећи смисао за ред, дисциплину, заједнички рад и културни напредак. Публика је бурним поздрављањем примила и испратила са вежбалишта ту нашу браћу која су из далеких села, са периферије наше Жупе, дошли и показали нам куда треба да крене соколство, ако хоће да постане фактор у животу нашег народа.

Одлично вежбање на вратилу и разбоју изазвало је буру одобравања.

Најљепши ефекат побудила је красно комбинована закључна скупина. На сред лепог вежбалишта, окружена са страна зидом од публике у кругу што га чине правилно распоређени соколи, соколице, мушки женски подмладак и девојчице у бело обучене са цветним луковима, а на средини скупине пирамида, којој на врху стоји Соко са развијеном соколском заставом.

Чим су учесници скупине одступили са вежбалишта, пала је киша као из кабла. Потоци су полетели Вилзоновим тргом а публике је у часу нестало. Услјед тога није се могло

ни мислити на наставак програма, по коме су се имала још извести натецања појединаца у скоку у вис и у дужину, у бацању копља и камена и за која је код публике владао велики интерес.

По вечери је одржана седница одбора Жупе а по том је соколство суделовало у бакљади у част Краљева дана и заставши код Хотел Бристола поздравило изасланика Сок. Савеза бр. Др. Лазара Цара, који је са, нарочито у ту сврху у бојама расветљеног балкона, одговорио на наше поздраве одуљим говором зажеливши да ми Соколи својим радом покажемо се вредним и достојним оних херојских дела ослободилачке српске војске, без којих ми не бисмо данас соколовали.

Овај поздрав Сокола бр. Др. Цару и његов одговор били су један од најљепших момената нашега слета који ће без сумње свима учесницима остати у лепој и неизбрисивој успомени.

По бакљади су представници соколства наше Жупе и Соколских гостију пошли на банкет што га је градска општина тузланска приредила у Хотел Бристола староме Соколу Др. Лазару Цару и Соколима а остали Соколи и Соколице су отишли у Официрски дом где се развила забава и игранка до зоре. Суделовали су са вежбачима (вежбачицама) ова друштва: Тузла са 24 Сокола, 26 Соколица, 42 мушка подмлатка и 24 женског подмлатка. Крека са 4 Сокола, 13 Соколица, 12 мушког и 12 женског подмлатка. Теслић са 8 Сокола и 6 Соколица. Зворник са 12 Сокола и 8 Соколица. Тешањ са 4 Сокола. Бос. Шамац са 12 Сокола и 12 Соколица, Чечава са 4 Сокола. Гор. Слатина са 14 Сокола. Маглај са 8 Сокола. Пурачић са 1 Соколом. Послали су на слет изасланства невежбача од друштава из наше Жупе, која не раде, ова: Модрича, Градачац и Грачаница. Као гости дошли су нам изасланици: Од соколске Жупе у Сарајеву, соколског друштва у Високом и соколског друштва у Прњавору, а као изасланик Соколског Савеза у Љубљани, као што смо већ поменули, фунгирао је бр. Др. Лазар Цар, подстаршина Савеза.

Уторак 13 јули, био је дан растанка. Прво је отишло соколско друштво у Зворнику а за њима сва остала друштва и изасланици заједно са Др. Лазаром Царом.

Tako se završilo naš prvi slet, mali po broju svojih učesnika ali veliki, uzdaјmo se, po svom utepaju, što ће ga имати по развој соколства у нашој Жупи.

Zapisnik

glavne skupščine Sokolskega Saveza SHS, dne 30. avgusta 1920. v Mariboru.

Predseduje starosta br. dr. Oražen. Navzočih 97 delegatov iz 28 tih žup.

Starosta br. dr. Oražen otvori skupščino, pozdravi navzoče župne delegate, posebno še zastopnika Č. O. S. ter ministra dr. Kukovca in predsednika narodnega predstavništva dr. Ribara.

Konstatuje sklepčnost ter pozove delegate, da predložijo svoje predloge pisмено in da se pri raspravah omeje na najkrajši čas ter določi vsakomu govorniku največ 5 minut.

Delegat Č. O. S. br. Stepanek se zahvali za bratski pozdrav.

Tajnik br. dr. Fux prečita brzojavne in pisмене pozdrave, in sicer g. ministarskega predsednika dr. M. Vesniča g. ministra za notranja dela, g. ministra za poljedelstvo in vode, g. ministra za vojno in mornarico, g. generala Rašiča zastopnika društva za zaščito jugoslovanske dece, br. Korunoviča, Beograd, br. dr. Dimnika, Krško, sokolskega društva v Guštanju.

Nato poroča br. tajnik: Po ustanovitvi naše sokolske organizacije v Novem Sadu smo spoznali, da je naša dosedanja sokolska zgradba potrebna popolne preustrojitve. Treba je bilo zrušiti staro organizacijo in postaviti novo. To delo ni bilo lahko. Mnogi so dvomili o izvedbi Novosadskih sklepov. Starešinstvo je smatralo za svojo prvo dolžnost, da ustvari podlago za notranje uspešno delo. Vzlic pomanjkanja denarnih sredstev smo izorganizirali najprej pisarno Sokolskega Saveza in zbrali najpotrebnejši informacijski material.

Nato se je lotilo starešinstvo reorganizacije našega Sokolstva. Izvedlo je fuzijo plemenskih društev in novo organizacijo žup, to delo je smatralo starešinstvo za najnujnejše. Praksa je pokazala, da so bili mnogi sklepi I. sokolskega sabora nepopolni, pogrešni, nekateri preuranjeni. Fuzija plemenskih društev je povzročala mnogo ostrih in težkih konfliktov med Sokolstvom, to je zadržalo delo za najmanj pol leta. Pa tudi doba političnih konfliktov, ki so ogrožali že skoraj obstoj države, je slabo vplivala na razvoj naše organizacije in bali smo se, da se strastna politična agitacija zanese celo v sokolska društva. Mnoga društva so se zavedala svojih dolžnosti, izvedla so fuzijo brez obotavljanja ter začela z rednim delom. Hvale vredno so delovali stari sokolski delavci, ki so izšli iz telovadnic in ki so skozi leta aktivno delovali v sokolskih društvih. Zmagala je prava sokolska ideja nad vsemi drugimi interesi. Počela je rasti

ona nepremagljiva falanga jugoslovanskega Sokolstva, na katero se je opiralo starešinstvo pri nadaljnem delu. — Zasluga teh društev je, da smo preživeli najhujšo krizo v Savezu, ki je grozila, da razbije začetno delo. Vedno hujše se je pojavljalo v nekaterih društvi raspoloženje proti ujedinenju. Ta društva so odlagala fuzijo od meseca do meseca, prišlo je celo do popolnega raskola v nekaterih društvi. Starešinstvo je odločno poseglo v ta nesokolski boj. Zmagalo je pravo Sokolstvo in danes stoji naša organizacija trdna in močna ter lahko klubuje največjim sovražnikom. Imamo še 4 do 5 društev, ki stoje izven organizacije in ki iz nestrpnosti ne morejo izvesti ujedinenja. Toda tudi ta se bodo morala ukloniti sklepom sabora, ali pa zapustiti naš sokolski prapor. Likvidacija starih žup in ustanovitev novih se je izvršila v redu, isto tako je izvršena likvidacija plemenskih Savezov.

Po ustanovitvi novih žup se je začelo uspešno notranje delo, ki kaže lepe uspehe, zlasti župe: Novi Sad, Veliki Bečkerek, Mostar, Split in Maribor. Tudi ostale župe so se zavedale več ali manj svojih dolžnosti. Želimo pa več samostojnega dela in iniciative od strani žup tako napram društvom kakor napram Savezu.

Z ustanovitvijo žup se je jel širiti tudi sokolski tisk. „Sokolski Glasnik“, centralno glasilo Saveza, se je moral boriti z velikimi težkočami in če ni vselej ugajal in odgovarjal vsem zahtevam, mu ne smemo zameriti. V zadnjem času so začele župe v Tuzli, Bečkereku, Zagrebu in Ljubljana I. izdajati z dovoljenjem starešinstva svoja glasila, to je Sokolske Vesnike. Tudi ti listi bodo služili sokolski ideji. Starešinstvo je ustanovilo tiskovni sklad, v katerega naj bi prispevale župe in društva gotove procente od javnih prireditelj. Žal, da je ta poziv ostal brezuspešen. Tisk je najvažnejša zadeva celokupnega Sokolstva, zato bodi dolžnost nas vseh, da ga z vsemi močmi podpiramo, zakaj od zunaj ne smemo pričakovati pomoči.

Težko so zadeli Sokolstvo predpisi o plačevanju taks na vstopnice pri javnih prireditvah. Starešinstvo je storilo potrebne korake za oprostitev, toda brez uspeha. Finančno ministarstvo je našo prošnjo zavrnilo. V smislu saborskih sklepov smo predložili ministarstvu naše zahteve glede referentov za telesno vzgojo, šolske telovadbe i t. d. V tem oziru smo dosegli nekaj uspehov.

Glede vožnje po železnicah smo isposlovali polovično vožnjo za korporativne nastope Sokolstva, za sokolske funkcionarje — predvsem župne in savezne — pa ministarstvo saobračaja ni ugodilo naši prošnji za to ugodnost.

Mnogo pozornosti je posvetilo starešinstvo nabavi sokolskih krojev in telovadnega orodja. Toda v tem oziru je bila vsaka večja akcija nemogoča.

Delovanje sokolskih društev je bilo zelo živahno. Nekatere župe so pokazale intenzivno delavnost, tako da se odpira vesel pogled v bodočnost.

Ob priliki prihoda Nj. Visočanstva regenta Aleksandra v Zagreb, Ljubljano, Celje in Maribor se je Sokolstvo v velikom številu vdeležilo sprejema.

Jugoslovansko Sokolstvo se je pripravljalo tudi za vsesokolski zlet v Pragi. Toda še neizvršena reorganizacija, finančno vprašanje, pomanjkanje krojev i t. d. so prisilile starešinstvo, da je omejilo udeležbo samo na delegate. Ta sklep je povzročil v nekaterih krogih odpor in nevolje. Starešinstvo vzlic ponovnim razpravljanjem ni moglo spremeniti tozadevnega sklepa. Udeležba na vsesokolskem zletu je bila častna. Pri tej priliki je prišlo do ustanovitve češko-slovaške-jugoslovanske sokolske zveze, ki naj bo predhodnica vse-slovanske sokolske zveze. Nadejamo se, da bo zveza vsega Sokolstva ročila ugodne sadove in privedla do popolne zmage Slovanstva.

Z žalostjo se moramo spominjati naših članov v ozemlju, ki je zasedeno po Italijanih. Žal, nismo v ožjem stiku z ondotnimi župami radi vladajočih razmer in se moramo omejiti le na ustmena poročila, a vzlic temu se naše Sokolstvo dobro razvija tudi v okupiranem ozemlju, kar je predvsem zasluga tamošnjih vrlih in neutrudljivih sokoških delavcev. Upamo pa, da se tudi te razmere ublaže, tako da bodo omogočeni ožji stiki in medsebojna podpora.

V teku leta je zgubilo Sokolstvo mnogo vrlih delavcev, ki jih bo težko pogrešalo. Spominjam se predvsem enega naših najboljših sokolov br. dr. Gv. Sajovica. Prosim navzoče, da se v znak spomina vsem tem, ki jih krije zemlja, dvignete iz sedežev. H koncu izreka toplo zahvalo nam naklonjenemu časopisju, ki je nam stalo krepko ob strani in mnogo pripomoglo k razširjenjusokolske misli.

Poročilo br. tajnika se sprejme z odobravanjem na znanje.

Elagajnik br. Kajzelj podrobno poroča o denarnem prometu, kakor razvidno iz sledeče bilance:

Prejemki:

Porez	72.306·25
Prodane edicije	30.558·31
Povrnjeni stroški za prednjački tečaj	52.972·00
Zletni fond	1.382.—
Sokolski Glasnik in koledar	1.847.—
Potpore in darila	340.453·46
Obresti	274·10
Prodani znaki	801·60
Sokol Idrija	2.398·60
Gotovina od Hrv. Sokol Saveza	4.231·76
Gotovina od Slov. Sok. Zveze	9.922·91
Dolžniki	91.842·85
Knjižnica in zaloga	210.397·80
Inventar	25.000.—
	<hr/>
	847.388·64

Izdatki:

Poština in tiskovine	12.217·59
Potni stroški incl. Praga	129.598·71
Plače	35.918·66
Nagrade komponistom	8.720—
Opalograf	2.227·50
Stroški prednjačkega tečaja	112.270·90
Najemnina društvenih prostorov	480—
Kurjava in razsvetljava	3.070—
Kuplene edicije	45.624·44
Sokolski Glasnik in koledar	33.865·40
Plačani dolgovi Slov. Sokolske Zveze	24.421·72
Upniki	44.127·60

Saldo:

Knjižnica, zaloga in inventar	286.113·05
Ljubljanska kreditna banka	101.119·23
Poštni čekovni urad	1.459·75
V blagajni	6.154·09
	<u>394.846·12</u>
	847.388·64

Od Hrvat. Sok. Saveza smo prejeli poleg v bilanci navedene gotovine 4.231·76 K še v raznih edicijah in iztirljivih terjatvah 33.516·85 K, skupno 37.748·61 K; od Slov. Sok. Zveze pa poleg gotovine 9.139·94 K še zalogo raznih sokolskih edicij in knjižnico v vrednosti 84.787·98 K. Nasprotno smo prevzeli dolgove v znesku 21.562·50 K, tako je znašalo prevzeto premoženje 72.365·42 K.

Br. dr. Kuščer želi, da se prihodnjič izda tiskano blagajniško poročilo, da bodo delegati prej informirani o denarnem poslovanju Saveza.

Br. dr. Serneč želi pojasniti o upnikih Sokolskega Saveza. Br. blagajnik pojasni, da so ti upniki nekatere župe, ki še niso plačale poreza.

Načelnik br. St. Vidmar poda obširno poročilo o delovanju tehniškega odhoda in prednjačkega zbora Sokolskega Saveza.

T. O. je sestavil poslovnik za prednjačke zbore društva, župe in Saveza. Vsi ti poslovniki so bili natisnjeni v ekavščini in razposlani društvam in župam. Ustanovil se je tehniški sosvet, ki ima nalogo obdelati vsa važna vprašanja tehniške vsebine. Določile so se vaje za člane in moško deco za letošnje nastope in za nastop v Pragi. Izdala so se nova povelja za redovne vaje, po katerih je omogočeno skupno poveljevanje za sva tri plemena. Povelja še niso definitivna, služijo naj za podlago nadaljnim študijam, potom katerih bo v bodočnosti omogočeno ustvariti enotna povelja za jugoslovansko Sokolstvo in za našo armado.

Največje delo je završeno s I. prednjačkim tečajem Sokolskega Saveza, ki se vršil od 1. februarja do 13. marca 1920. Tečaj je

posečalo 84 bratov iz 19 tih žup, predavalo je 19 bratov in sicer se je porabilo za to dnevno 8 ur, te je v 36 tih dneh 288 ur. Uspeh tečaja je bil jako zadovoljiv in delo tečajnikov se kaže v posameznih društvih.

Nadrobno poroča o vzrokih, ki so prisilili T. O. in starešinstvo k sklepu, da se jugoslovansko Sokolstvo ni polnoštevilno udeležilo VII. vsesokolskega zleta v Pragi V nadomestilo za Prago je sklenil T. O. prirediti I. pokrajinski zlet v Mariboru.

Sporazumno z zastupnicami ženskih odsekov je bil določen ženski krog za telovadne nastope. T. O. je razpisal natečaj za proste vaje članov, članic, moškega in ženskega naraščaja ter vaje s palicami za moško deco in vaje s cvetnimi loki za žensko deco. Pripravil se je poslovnik za naraščajevе odseke in sklenilo se je prirediti 14-dnevni tečaj za prednjake naraščaja ter prednjački tečaj za članice, T. O. je pošiljal na župne zlete svoje zastopnike, ki so poročali o župnih nastopih, ta poročila so bila v pretežni večini ugodna. Nato poroča natančneje o udeležbi in o nastopu jugoslovanskega Sokolstva v Pragi, pri sprejem Nj. Visočanstva regenta Aleksandra in o nastopu v Rogaški Slatini. Svoje poročilo zaključil takole:

Bratje in sestre! Ob koncu mi dovolite še par besed o našem Sokolstvu. Po novosadskem saboru so se začele pojavljati razne smeri v našem Sokolstvu. Čuli smo o novem Sokolstvu, prezirljivo in omlovažujoče se je pisalo o našem dosedanjem Sokolstvu. Nas, ki smo že desetletja delali v Sokolstvu, je to bolelo, težko smo prenašali take očitke. V Glasniku se je očitano specijalno nam „nekojim tehničkim strokovnjacima“, da hočemo hoditi preveč po čeških in slovenskih stezah. Ne vem, bratje in sestre, kje je videl pisec teh očitkov vse te slabi strani predvojnega Sokolstva, kje je čutil kasarniški ton, vem le to, da je pri nas bilo Sokolstvo pred vojno isto kakor je sedaj po vojni, da smo se ogrevali in navduševali za iste sokolske ideale kakor danes in vem, da je vladal v telovadnicah, v katere sem pogledal in teh je bilo mnogo, isti pristrčni bratski duh, kakor vlada danes.

Sokolska ideja je večna in se ne menja in ne prilagoduje razmeram. Kakor sem povdarjal že v starešinstvu, tako povdarjam tudi tu, poznamo samo eno Sokolstvo, to je Sokolstvo Tirša in Fügnerja, drugega Sokolstva ne poznamo in ne priznavamo. Hodimo po čeških potih in bomo hodili tudi vnaprej, kjer smatramo ta pota za dobra, računamo na krepko bratsko pomoč od strani češkega Sokolstva, s katerim hočemo hoditi roko v roki, rami ob rami. Zveza češko slovaškega Sokolstva z našo organizacijo bo poroštvo za pravo smer našega Sokolstva. Bratje in sestre! Ne v iskanju originalnosti in novih idej je spas, v izvajanju naših nauk v življenju iščimo rešitve teh vprašanj. Vzemite ono čisto Fügnerjevo bratstvo in enakosti iz papirja, presadite je v življenje, naj ne bo samo formalnost, beseda naj meso postane. V praktičnem in v socialnih

vprašanjih uveljavite enakost in bratstvo, potem ste pravi Sokoli, potem ste na pravi poti do uresničenja naših idealov. Izvedimo do zadnjih konsekvenc to, kar propovedujemo in učimo, pa doživimo zmago sokolske misli. Ne iščimo novega, marveč izvršujemo pravo Sokolstvo v vseh točkah, učimo in oznanujemo to veliko misel, in če bodo tisti, ki je bodo oznanjevali sami čisti in prepričani Sokoli, če se bodo tisti sami dosledno držali svojih naukov, homo imeli uspehe, o kakoršnih tudi največji optimisti ne sanjajo. Vsakde naj očisti madežev najprej sebe, skuša naj se poglobiti v stvar, odvrže naj vse osebne interese in ambicije, vse različne pozive in predsodke. Osvobodite sami sebe, potem osvobojute druge. Otrosite se staroveških nazorov, uživite se v duha časa, da boste lahko videli v globino duše svoje in svojega naroda, potem boste čutili z narodom, delo Vam bo lahko. Bratje in sestre! Ne samo onega mehaniškega dela v odborih, ne same telovadbe ne zahtevamo in želimo od Vas. duše vaše naj bodo pri vsem delu, s srcem bodite pri stvari, pa bo takoj zavladala toplota in duh bratstva v naših vrstah. To je moje globoko prepričanje, na tem prepričanju temelji moja neomajana vera v pobedo sokolske misli, te velike ideje, ki je vredna in zmožna večnega življenja, ki bo živela večno velika i zmagonosna, zdravilna in spasiteljna, če bo za svojo veličino našla dovolj velikih ljudi. Zdravo!

Br. Paunković (Beograd) kritizira veliko zamudo pri skušnjah I. pokrajinskega zleta in želi, da se take napake v prihodnjic ne pojavijo. Brat Vidmar pojasni, da zamude ni krivo toliko tehniško vodstvo kakor zakasnelost vlaka. Brat Petrovič, (Beograd), opozarja na nesokolsko obnašanje nekaterih sester na telovadišču, ki so pušile cigarete na tribunah. Brat Kovačić, (Čakovec), graja zauživanje alkoholnih pijač ob sokolskih prireditvah in zahteva, da Savez prepove točenje alkoholnih pijač. Brat Mijodragović (Sr. Karlovci) vidi vzrok tem nedostatom v društvih, ne v Savezu. Naloga društvenih kulturno prosvetnih odskov je, da prouči člane in članice o pravilnem sokolskem vedenju. Brat Janjanin, (Zagreb), poroča o upravi Sokolskega Glasnika. Finančne težkoče delajo upravi največje težave. Posamezne številke Sokolskega Glasnika velja več v tiskarni nego dobi upravnništvo za nje od naročnikov. Priporoča razširjenje lista in pozivlja društva, da prispevajo v tiskovni sklad. Poročilo se sprejme na znanje.

Br. Švajger poroča v imenu statističnega odseka, da ne more podati točne statistike, ker posamezne župe, ki so še v štadiju reorganizacije, niso poslale točnih podatkov. Savez šteje danes 19 reorganiziranih žup, v katerih je včlanjenih 264 društev z 45.000 člani. Poleg teh je v Srbiji še 9 žup, ki se šele osnujejo in o katerih ni mogoče danes podati niti približne statistike.

Vrhutega so v zasadenem ozemlju 3 župe, ki deloma že delujejo, Točnih podatkov pa tudi o teh župah ni mogoče predložiti.

Prav točno in pregledno statistiko je podal br. poročevalec o bivših slovenskih župah, ki so vpslale pravilno izpolnjene statistične pole. Poročilo se sprejme.

Br. starosta opozarja župe, da vpošljejo točno poročila o stanju članstva, da bo do prihodnje skupščine mogoče izdelati natančno statistiko za jugoslovanskega Sokolstva.

Br. Dermelj poroča, da so pregledovalci računov pregledali blagajniške knjige, jih primerjali z prilogami ter našli vse blagajniško poslovanje v najlepšem redu, zato predlaga absolutorij br. blagajniku. Se sprejme.

Br. tajnik poroča o ispremembi saveznih pravil ter predlaga:

Člen 1. naj se glasi: Savez se imenuje „Jugoslovanski Sokolski Savez“. Sprejeto.

Čl. 2. naj se glasi v ujedinenem jugoslovanskem narodu. Sprejeto.

Čl. 4. mesto izraza potez naj se rabi savezni prispevek ali prinos in ta naj znaša letno 1 dinar (4 K). Sprejeto.

Čl. 9. zadeve Jugoslovanskega Sokolskega Saveza urejuje odbor, skupščina, savezni odbor in starešinstvo. Sprejeto.

Savezni odbor obstoji iz starešinstva in po enega delegata vsake župe. Odbor se sastaja po potrebi.

Po daljši debati se sprejme predlog z dostavkom, da župa imenuje delegata za vsako sejo posebej in da se pošlje župi za vsako sejo dnevni red.

Čl. 16. Starešinstvo sestaja iz 14 članov in sicer: starešina, 3 podstarešine, 1 načelnik, 3 zamjeniki in 6 odbornikov. Vsi razen 2 podstarešin in 2 zamjenikov načelnika naj bodo na sedežu starešinstva.

Ta sprememba je neobhodno potrebna, da bo mogoče starešinstvu uspešno delovati, ker dosedanja sestava starešinstva ne odgovarja potrebam. Seje starešinstva se morajo vršiti vsak teden včasih celo dvakrat na teden. Če so člani starešinstva po raznih krajih, ni mogoče sklicati seje, pa tudi potovanje članov starešinstva je zvezano z ogromnimi stroški, kar savezno blagajno preveč obtežuje. Zato je iz praktičnih ozirov edina možnost, da so člani starešinstva na sedežu Saveza.

Proti predlogu starešinstva so govorili bratje Mijodragović, (Beograd), Bogunović (Zagreb), Paunković (Beograd), dr. Pivko (Maribor). Po daljši debati je bil predlog starešinstva z 40 proti 35 glasovi odklonjen.

Br. Paunković (Beograd) predlaga naj se sestavi starešinstvo tako da bo 8 članov na sedežu Saveza, 6 pa izven sedeža.

Br. dr. Andjelinović (Split) predlaga 18 članov starešinstva, od kojih naj jih bo $\frac{2}{3}$ na sedežu Saveza, $\frac{1}{3}$ pa izven sedeža. Ta predlog se sprejme.

Starosta zaključi sejo ter naznani, da se ista nadaljuje ob 2 h popoldne.

Pri popoldanski seji je bilo z vzklikom izvoljeno sledeče starešinstvo; starosta: br. dr. Iv. Oražen, Ljubljana; podstaroste: br. dr. Vi. Ravnihar Ljubljana, br. Gjuro Paunkovič Beograd, br. dr. Laza Car Zagreb; načelnik: br. dr. Vikt. Murnik Ljubljana; zamjeniki: br. Vilko Kukec, Zalec, br. Fr. Švarcvald Zagreb. br. Fr. Hofman Beograd; odborniki: br. Miha Verovšek Ljubljana, br. dr. Riko Fux Ljubljana, br. Engelbert Gangl Ljubljana, br. Bogomir Kajzelj Ljubljana, br. Ivan Bajželj Ljubljana, br. Verij Švajger Ljubljana, br. Josip Kramar Ljubljana, br. Mihajlo Gradojevič Beograd, sestra Anuška Cigojeva Ljubljana, sestra Adela Milčinič Zagreb; urednik: br. dr. Laza Popovič, Zagreb; predsednik kulturno-prosvet. ods.: br. Ferdo Kovačič Zagreb; predsednik ods. za naraščaj: br. Dušan Bogunovič, Zagreb; namestniki odbornikov: br. dr. Srdjan Budisavljevič, Zagreb, br. dr. Janko Bercé Ljubljana, br. dr. Joža Bohinjec Ljubljana, br. Nande Marolt Ljubljana, br. Aleksander Kostenapfel Ljubljana, br. Fr. Sušnič Zagreb. Častni sod isti kakor doskej.

Tajnik br. dr. Fux predlaga resolucijo:

Glavna skupščina Jugoslovanskega Sokolskega Saveza odobruje ustanovitev češkoslovaške-jugoslovanske Sokolske Zveze, ki naj bo predhodnica Slovanske Sokolske Zveze. Soglasno sprejeto. — Kot delegati za češkoslovaško-jugoslovansko Zvezo so izvoljeni bratje: dr. Oražen, dr. Murnik, dr. Laza Popovič, dr. Lazar Car in Stevan Žakula.

Soglasno se sprejme sledeča resolucija, ki obravnava Sokolstvo, verstvo in nasprotne telovadne organizacije in se glasi:

Sokolstvo, ki vrši od naroda mu poverjeno nalogo, namreč delo za povzdigo telesnih in нравnih sil jugoslovanskega ljudstva, skrbi za to, da tudi omogoči in pospeši s pomočjo zboljšanega zdravstvenega stanja in telesne jakosti svobodni razvoj duševnih zmožnosti jugoslovanskega človeka.

Naj se li to vrši na nraven način, se mora v obeh teh smereh paziti na individualne zmožnosti posameznika. Temu naj telovadnica po eni strani nudi v okvirju splošno priznane smotrenosti telesnih vaj svobodno povejje k vsestranskemu razvoju njegovega telesnega organizma. Obenom pa naj Sokolstvo omogoči, da se vzgoji in ohrani svobodno npravno prepričanje v mejah splošno priznanih нравnih načel.

Sokolstvo je sledilo tem načelom in je vedno čuvalo in branilo v svojih vrstah svobodno npravnega prepričanja pri posamezniku, naj se že to nanaša na njegovo socialno ali politično, gospodarsko ali versko naziranje — v kolikor se to strinja z zgoraj omenjenimi zahtevami in z narodnim poslanstvom Sokolstva; sokolska

organizacija zahteva od svojega članstva poleg osebne npravne neoma-deževanosti tudi ozir na prepričanje drugih.

To velja torej istotako za versko prepričanje posa meznika kot posledica njegove individualne umstvene izobrazbe in etične vzgoje kot izliv njegovega npravnega naziranja in zato s podarkom zavračamo umetno in strankarsko stvorjeno trditev, da se v naših vrstah podpihuje sovraštvo proti verskemu prepričanju, to pa tembolj, ker ima Sokolstvo pripadnike vseh ver naše države. Težiti moramo za tem, da vsak moralno dozori in išče resnice.

Med našim ljudstvom so se pojavile struje, ki izrabljajo versko mišljenje širokih plašti za strankarske namene v korist stanovskih interesov, ustanavljajo na verski podlagi različne organizacije, s katerimi skušajo dobiti vpliv na javne zadeve in na narodno življenje na škodo resnico, njegove prosvete in napredka.

Te nakane se izvršujejo čimdalje, tem nasilneje in skušajo izpodkopati zaupanje našega ljudstva v najbolj važne narodne institucije.

Tako se v zadnjem času ustanavljajo na katoliškem ozemlju naše države na podlagi velikih nepojmljivih laži društva t. z. v. Crlov, ki stojijo v službi nam sovražnih činiteljev z očitnim namenom, da bi se zmanjšal pomen in podkopalo delovanje sokolskih društev, proti katerim se podjema nemoralna agitacija in na vseh straneh zavraten boj. Orlovska društva podkopujejo s tem temelje našim narodnim koristim.

Njih organizacija je zgrajena na načelih, ki nasprotujejo raso-voju našega naroda, duhu narodne samozavesti, človečnosti in svobode vesti iz svetlih dob naše preteklosti, dobe kmet-skih uporov, reformacije in vseh stremljenj izvirajočih iz prepo-rodne dobe.

Ta organizacija, zgrajena na versko strankarskih načelih kviri in razkraja ne samo enotnost jugoslovanskega naroda, temveč ruši tudi notranjo čistost nacionalne in moralne vsebine jugoslovanstva.

Na današnjem zborovanju zbrano Sokolstvo proglašja svoje stališče popolne svobode v vprašanju verskega prepričanja sleher-nega svojega pripadnika, sploh obsoja počenjanje klerikalne stranke in v njenih službah Sokolstvu sovražnih organizacij, katerega ho-čemo uničevati s tem, da povišamo svojo delavnost, da sestavno širimo svoje delo in pomnožimo skrb za izobraževanje in popleme-nitnje jugoslovanskega naroda.

Istotako se sprejme resolucija Sokolstvo in politika.

Po daljši debati se sprejmejo sledeči organizačni predlogi, ne-kateri soglasno, drugi z večino glasov.

1. Za ves Sokolski Savez se uvedi enotna legitimacija s sliko. Izda jo Savez in starešinstvo se poveri, da izdela prikladno obliko te tegitimacije.

2. Za ves Sokolski Savez se uvede enoten civilen sokolski znak in sicer po vzorcu češkega znaka „Na straž“ in to pod istimi pogoji, kakor pri Č. O. S.

3. Za društvenega člana se sprejme vsak Slovan, ki je najmanj 18 let star, in ki je s svojim javnim in zasebnim življenjem in delovanjem dokazal svojo brezhibnost in značajnost.

Nihče ne sme biti član več sokolskih društev. Pristopi lahko samo k društvu svojega bivališča.

4. Kdor se prijavi za člana, prijavi točna in resnična svoja data, zlasti izpove, če je bil dosedaj član kakega sokolskega društva. Kdor hoče biti izvršujoči član, se javi pri društvenem načelniku ali njegovem zamjeniku. Član je sprejet na poizkušnjo za dobo 3 mesecev. Ako se v tej dobi izkaže za vrednega in sposobnega, se sprejme kot član. Šele nato se mu uroči znak Sokolskega Saveza in legitimacija.

5. Člani se med seboj tikaio, ravnatoko članice med seboj. Tikanje med člani in članicami iz samega društvenega razmerja do Sokolstva je prepovedano, razen v krajih, kjer je to narodni običaj.

6. O izključitvi posameznega člana mora društvo obvestiti župo, ki to takoj javi Savezu; ta na predlog župe izključitev potrdi ali ovrže. V slučaju potrditve se izključitev objavi v Sokolskem Glasniku.

7. S tem, da vstopi društvo v župo, prizna in sprejme vse predpise Sokolskega Saveza in župnih pravil ter vse sklepe skupščine župe in Saveza.

8. Sokolskih društev se ne sme ustanavljati tam, kjer niso dan, pogoji za njihov obstoj. Ako se namerava ustanoviti novo društvo se mora to javiti župnemu predsedstvu, da ono prej preišče razmere ter izda vsa potrebna navodila. Ustanavljati sokolska društva brez vednosti in dovoljenja župe ni dovoljeno.

9. Društva in župe, ki niso združena v Savezu, ne smejo nastopati pod imenom Sok. Saveza.

10. Zastopati Sokolstvo, združeno v Jugoslovenskem Sokolskem Savezu je upravičeno samo starešinstvo Saveza ali delegirani brat ali sestra.

Udeležba pri nesokolskih prireditvah je dovoljena Sokolstvu samo z dovoljenjem župe, oziroma Saveza.

Prepovedana je udeležba na slavnostih kakoršnih koli organizacij, ki so sokolskim načelom nasprotne.

Nastop v sokolskem kroju je dovoljen samo z dovoljenjem društvenega odbora. Posamezniki ne smejo brez tega dovoljenja nikdar in nikjer nastopati.

11. Za večje prireditve Sokolstva, kakor žup je treba dovoljenja starešinstva Saveza.

12. Reklame za vse sokolske prireditve morajo biti dostojne, okusne in enostavne. Vse prireditve morajo biti v sokolskem duhu in morajo odgovarjati sokolskim načelom.

13. Sokolski kroj mora odgovarjati vsem predpisom. Zlasti verižice in drugi okraski in nakiti so pri kroju prepovedani.

Uporabljavati kroj pri plesih, i. t. d. namesto civilne obleke je strogo prepovedano.

Sokolskim godbam je prepovedano nastopati v kroju, razen pri sokolskih prireditvah.

14. Vsako društvo, ki zahteva za svojo prireditev sodelovanje drugih društev, mora dobiti za to dovoljenje župe.

Brat tajnik predlaga nato, da naj bode uredništvo časopisa, ki je glasilo Sokolskega Saveza tam, kjer je sedež starešinstva. Po daljši debati, v kateri se je večina izrekla proti predlogu, je bil predlog odbit in sklenjeno, da ostane pri starem in da naj starešinstvo z urednikom vse potrebno ukrene glede rednega izdajanja lista.

Za prednjački zbor predlaga br. Hofman, da se naj vrši v letu 1921. večji pokrajinski zlet v Osjeku s sodelovanjem vseh žup, ki meje na osješko.

Predlog se sprejeme soglasno z dostavkom, da določi dan zleta starešinstvo v sporazumu z župo. Priporoča se pa, da se zlet ne vrši na Vidov dan, ker je to vsenaroden praznik in ga večina društev praznuje doma.

Dalje predlaga prednjački zbor, da se ustanovi samostojen strokovni list, ki ga urejuje Tehnični odsek Saveza. Predlog se z večino glasov odkloni iz finančnih ozirov, sklene se pa, da se izdaja ta tehniški list kot priloga Glasnika.

Nadalje poroča br. Hofman, da je priredila načelnica Č. O. S. sestra Milada v Splitu več tedenski vaditeljski tečaj za članice ter predlaga, da se ji izreče zahvala, kar se z odobravanjem sprejme.

Predlogi župe v Mostaru (glej priloga) se odstopijo starešinstvu v poslovanje.

Dalje se še sprejmejo predlogi brata Hofmana, da se uvede za ves naraščaj kroj, kakor je češki in da se dovoli začasno bratom, ki si v teh razmerah kroja ne morejo nabaviti, da se udeležijo sokolskih obhodov v narodni noši, kot posebna skupina.

Br. dr. Pestotnik opozarja na to na plebiscit na Koroškem ter se sprejmejo njegovi tozadnevni predlogi z odobravanjem.

Brat Džamonja predlaga, da se priredi v septembru koroški dan, katerega čisti dobiček je namenjen za Narodni svet. — Sprejme se z odobravanjem.

Predlog župe Osjek glede nogometa se odstopi starešinstvu.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključí brat starosta ob 6 1/2 uri skupščino.

D. R. Fux.

Sokolstvo i politika

(Predlog starešinstva sokolskoj skupštini u Mariboru)

Sokolstvo hoće da ceo narod duševno i telesno podigne. Telesno ga hoće da podigne da bude zdrav, jak i harmoničan i da bude spreman za dužnosti i žrtve, koje traži moralan program Sokolstva: Ceo narod hoćemo da vaspitamo u ljubavi i požrtvovanju za domovinu, sve pripadnike naše domovine osposobiti za ustrajne radnike, koji imaju smisla za disciplinu i zajedničko organizatorsko delo usaditi im hoćemo duh demokratizma i društvene pravičnosti, moralna načela konzenkventno provesti u ličnom i javnom životu, da svaki može stati na obranu poniženih i uvredjenih. Vaspitati hoćemo narod u duhu slobode, odstraniti zapreke duševnoga rastroja da izcedimo iz naše krvi duh robstva i nesamostalnosti i da na mesto robstva stupi načelo samostalnosti, odlučnosti i smisla za sve što je dobro i lepo.

Taj široki sokolski program jasno kaže, da je Sokolstvo eminentno napredna kulturna organizacija, namenjena celomu narodu bez obzira na veru, narodnost i stalež. 60 godina časnoga rada sokolskoga dokazuje iskrenost toga programa. Vaspitna dužnost Sokola u narodu ide od generacije do generacije, te je večna. Iz toga sledi, da ne može da služi političkim strankama. Svaka stranačka politika mora napolje iz sokolske organizacije. Dostojanstvo Sokolstva ne sme ni jedna stranka ni osoba izkorišćavati za sebe. Društva ne smiju davati izjave u stranačkim razmiricama. U društvu mora biti zajamčeno svakome članu, da van društva može po svom uverenju sudelovati u političkim, strukovnim i klasnim organizacijama.

Posledica tih načela i potreba duševnog sklada u društvima zahteva, da Sokoli ne mogu istovremeno biti članovima gimnastičkih društava organizacija, koja su u službi jedne političke stranke ili klase (za naše prilike naročito orlovske ili klasno socijalističke organizacije). Klasne, politički stranačarske ili verske gimnastičke organizacije su jednostrane pa se upiru samo na malen odlomak iz celokupnog općenarodnog rada. Skupno duševno i telesno vaspitanje pojedinaca u Sokolu — bez obzira na to kom društvenom razredu, veri ili stranci pripadaju — ublažuje oštrinu razredne i kulturne borbe pa duševno priprema harmoničan društveni poredak. Razredne, verske ili stranačarske gimnastičke organizacije — odbijajući svakoga ko ne pripada njihovom razrednom, verskom ili stranačkom uverenju — bude još jače neprijateljstvo, cepaju narod bez unutarnje potrebe i razdiru osećaj celokupnosti, koji izvire iz nužde zajedničkog života i rada. U širokom okviru sokolskog programa ima mjesta za usporedan rad svih, koji razvijaju njegov duhovni program.

Tim nije rečeno, da se Sokolstvo mora uklanjati politici. Naprotiv: Sokolstvo hoće da indirektno upliva na čitav javan

život i da čini spremnima za javan rad. Kulturno-prosvjetno odeljenje Sokola će nastojati, da svaki član dobije temeljne pojmove o državi, njenom ustroju, pravima i dužnostima državljana. Tu će se o politici raspravljati teoretski. Sredjivanje javnih prilika u državi i samoupravi, natjecanje naprednih razreda, zakonodavstvo, odgoj omladine — sve je to toliko važno, da zahteva saradnju sviju. Nije pravi Soko, koji ne sudeluje u društvenom radu, tako ni onaj, koji misli, da su socijalne dužnosti završene, kad ostavlja društvene prostorije, Soko, za javan rad indiferentan, bez jasnog političkog uverenja, koji ne mari za borbe narodne, razredne i kulturne — nije pravi Soko. Svako mora da vrši državljanske dužnosti i prava i da radi u javnosti u naprednim i kulturnim i političkim organizacijama, treba da pokaže boju i da ju namerno širi — sve je to dužnost Sokola izvan društvenog života

Opći program Sokolstva, koji ne prestaje na vratima vežbaonice, nego prožima sav naš privatan i javan život, daje političkom radu pojedinca Sokola gotove smernice, kojih ne sme nikad da pusti iz vida.

1) Sokolstvo se bori za jedinstvenu narodnu državu. Nastojeći oko što čvršćeg duševnog ujedinjenja naroda, kako bi svaki Srbin, Hrvat i Slovenac bio svjestan, da je član jednoga naroda. Gdje se širi separatizam, tamo nema Sokolu mjesta.

2) Klerikalizam i Sokolstvo se isključuju. Ko primi klerikalno naziranje na svijet, po kom vjera ulazi u politiku, da se stvori gospodstvo međunarodne katoličke hijerarhije nad državom i nad duhovnim životom državljana, ko misli, da je na polju umnoga rasudjivanja dopušteno samo ono, što dopušta ta hijerarhija, taj ne može biti Soko. A onaj, koji bez predasuda traži istinu i koji je spreman da poštuje svačije uverenje, spreman da se bori za slobodu savesti, koji je moćalan i pošten, ne iz straha pred kaznom i dok to interes crkvene organizacije dopušta, nego iz uverenja, taj je pozdravljen u našim redovima. Versko uverenje svakoga nam je sveto. Nije Soko, ko ga vredja ili napada ili se ruga javnoj manifestaciji verskih osećaja. Omalovažavanje verovanja koje duboko upliva na sve čuvstvovanje čovjeka je sokolstvu tuđe.

3) Kako Sokolstvo propisuje svojim članovima, da politički istupaju, tako im po svom moralnom gledištu daje u pogledu metode gotove nazore. Kad vam kličemo: napolje strančarskom politikom iz Sokolstva, onda naglašujemo više sokolskog duha u politici! Ne samo u stvarnosti već i u obliku. Neobuzdanu surovu borbu, nasilje i laž i druga nemoralna sredstva u politici, osobno rovarjenje, pomanjkanje stvarnosti, kritiku, koja sve napada, a ne radi ništa, — tih vlastitosti nesmiije pokazivati Soko, koji politički istupa. Odlučnost, sposobnost, stvarnost, to zahte-

vamo od političkih radnika. U stranačkom natjecanju ističi načelo: Korist naroda!

Preporod naroda prelazi preko politike. I ta danas omalovažuje Sokolstvo, koje država i javnost premalo pomaže. A Sokolstvo je svesno svoje velike uloge takodjer i u politici, kojoj hoće svojim vaspitnim radom indirektnim putem dati oblik svoga uzvišenoga narodnog i etičkog programa.

Белешке.

Konstituirajuća glavna skupština Sokolske Župe Zagrebačke održala se 22. juna u prisustvu Dra Ivana Oražena, starješine Sokolskog Saveza i Dra Laze Popovića, urednika „Sokolskog Glasnika“, starješinstva župe Fonove i Krajiške i predstavnika društava, koja su u novoj župi organizovana.

Skupština je prihvatila uz male izmjene pravila po nacrtu, koji je izdao Sokolski Savez SHS, zatim u župsku vezu primila ova društva: Zagreb, Jastrebarsko, Velika Gorica, Sisak, Pakrac, Lipik, Ivanić grad, Kutina, Dugoselo, Sv Ivan Zelina Samobor, Brežice, Krško, Rajhenburg, Sovnica i Bizeljsko

Per acclamationem izabrano je slijedeće starješinstvo: starješina: arh. Martin Pilar, podstarješine: Dr Jože Zdolšek i Tošo Janjanin, tajnik: Dr Branko Mrvoš, blagajnik: Viktor Heumer, predsjed. kulturno-prosvjetnog odjela: Dušan Bogunović, predsjed. odsjeka za našastar: Stjepan Debeljak, zamjenicima odbornika izabrani su: Radoslav Mužević Fran Lhotsky i Janko Ljuština, revizorima izabrani su: Josip Hanuš, Ilija Bačić i Fran Sušnić. Načelnik župe nije izabran, jer se nije sastao prednjački zbor župe, koji se međjutim sastaje 25. VII, kad će biti izabran načelnik župe.

Osim toga stvoreni su zaključci, koji se odnose na nutarnji rad župe, a medju ostalima i zaključak, da župa istupi u što većem broju kod I. Pokrajinskog Sleta Sokolskog Saveza u Mariboru, za koji treba društva da razvijaju što življu propagandu. Skupština koja je protekla u uzornom redu zaključena je u 12 sati

B. M.

Соко Прњавор. Овај соко постоји већ 10 година. Његов је рад био као и свих покрајинских сокола скроман, али чисто соколски за идеју. Радило се према силама управног и извршујућег чланства. Судјеловао је на крајишком слету у Бањалуци 1914. с 40 чланова (мушки, женски и подмладак).

Послије ослобођења одмах се је одпочео рад. Прекаљени и обновљени отпочесмо рад на новој основи. На соколском сабору у Новомсаду имали смо 2 делегата. Прведосмо одмах ликвидацију друштва и ако је само српски соко постојао.

Рад се развија и ми према нашим силама чинимо колико је могуће. Највише се одликује женска чета, која је одгојена из подмлатка те има прави дух и вољу соколску.

Наша зимска сијела и соколске вечери, најљепша су забава. Ту се сви осјећамо онако својски и братски. Омладина је ту, а то је темељ свему. Уз то још рад и дисциплина па она друштвена пожртвовност дају лијеп карактер овој свакој вечери. Све се разилази с потпуним задовољством. Морални и материјални успјех је увијек веома добар.

Ове године приредисмо два јавна часа. Један 6. јуна у Босанском Кобашу с тамошњим братским соколом. Програм је био добар. Вјежбе ослобођења, женске вјежбе украшеним обручевима и цвијетним луковима те вјежбе подмлатка бјеху лијепо и добро изведене. Мушки одио на разбоју показао је соколску вољу и дисциплину те је уз падање кишице све комбинације извео. Овај час бјеше приређен у корист градње соколског дома у Бос. Кобашу. Кишовито је вријеме помело да нје био онај морални успјех постигнут, који смо нарочито хтјели, јер је сеоски свијет, за који смо ово све и удесили, због кише изостао. Међутим је посјет браће из Славоније био веома добар. Материјални је успјех и поред велике режије, јер се је на велико спремао, био веома добар.

Други час одржасмо на Видовдан у Прњавору. За тај дан позвасмо браћу из околине да судјелују на јавном часу. Браћа се одазваше и дођоше. Одјели сокола из Бос. Кобаша и Чечаве те изасланици сокола из Теслића. Посљедња два сокола припадају жупи Тузла, док ми припадамо жупи Бањалука. Ово је доказ, како смо сви једно и да нас управо ништа не дијели, само кад смо вољни да радимо.

Овај дан смо одредили да се прослави као дан успомене косовским и оним јунацима, који у посљедњем рату погинуше за слободу. Закључисмо да тај дан, буде дан сирочади палих добровољаца из овога котара. Из нашег краја било је преко три стотине добровољаца у српској војсци. Споразумјесмо се са свима мјесним организацијама те закључисмо да се програм заједнички изведе. Соко је програм предложио и тај је прихваћен.

Пошто је тај дан у зору било необично бурно вријеме, грмљавина, сијевање и јака киша, то смо већ били изгубили наду у успјех тога дана. Но ипак је било среће. Вријеме се је утишало, а киша престала да пада те и сунце почело да обасјава. Указа се лијеп дан. Дошло је доста свијета из околице.

Послије свечаног освећења кољива, пошла је поворка добровољаца, сокола, чиновника, грађана и сеоског свијета

градом те је на тај начин одана почаст палим јунацима за слободу. Поворка је за читаво вријеме пјевала патриотске пјесме и клицала краљу Петру и престолонаследнику Александру.

Одбор је споразумно с грађанима на тај дан сакупио своту од око 100.000 круна за сирочад добровољаца. Ово треба да буде примјер свима, који још своје за сирочад добровољаца не учинише.

Послије подне смо дали јавни час соколски, гдје је било толико свијета да је једва било мјеста за рад. Успјех је био ванредно добар. Нарочиту су пажњу привукла браћа из Чечаве у свом народном сеоском одијелу са соколским капама, а уз то врло добри соколи те скромни и трезвени радници. Лијепо су извели слободне вјџбе посавско-подрињске. То мислим да је уопће снага нашег будућег соколства, само му треба нарочиту пажњу обратити и сав труд и средства у подизање и освјештавање његово уложити.

Наше су се домаћице врло лијепо одазвале позиву одбора те је био врло богат buffet и ако је опћа скупоћа шећера.

Веселе, пјесма и игранка у црквеној порти потрајала је до зоре.

Тако ето ово љето почесмо. Освјезени и очеличени радом и успјехом, а свјесни да је све за нашу народну корист, ми се спремамо да још који излет и час приредимо.

Наша друштвена управа је створена вољом, а не присилно или случајем те је и сваки рад зато увијек успјешан.

Ми требамо рада много више, него говора. Рад се у овим и оваковим приликама не може надомјестити или платити. Нарочито ми Балканци хоћемо да се извучимо, а нека други раде; рад одобравамо, али радо не радимо.

Ово ћемо зло полагамо, али сигурно изгонити из нашег друштва те друштвеном селекцијом доћи до добрих одбора и правог циља. Одгојићемо појединца, створити тип новог соколског човјека, који ће свим својим дужностима потпуно удовољити. На тај начин ћемо добити хомогену, јаку и несаломљиву цјелину, створити здраву и снажну државу. У то име здраво!

Соко.

Соколско друштво у Бугојну. Соколство које је у предатно доба у осталим крајевима наше отаџбине постигло на културном и националном пољу, протеже исти потез и на овај крај. Предатни српски соко је трајањем рата као што и сва друга српска друштва и установе морао прекинути и напустити, а по преврату наставио и даље свој рад.

У првој половини мјесеца фебруара т. г. сазвао је своју редовну скупштину, на којој дође ред да се одговори закључку Соколског Сабора у Новомсаду од 28. јуна 1919.

Након дуље дебате и живахног расправљања би закључено, да се уједини и фузионише са овдашњим хрватским соколом, са напоменом да овдашњи хрватски соко искључи из своје средине оне компромитоване особе, које су биле за вријеме аустријског режима, и који су огријешили своју соколску душу. Уједно би на горњој скупштини конституисан одбор: Старешина, брат Гојко Праљак, замј. старешине, бр. Мехмед Мутевелић, вођа бр. Ђорђо Ђурић, тајник бр. Васо Гвозденивић, благајник бр. Ђорђо Кисић, одборници: браћа Симо Сандић, Лука Јелић, Гојко бркић, Ђорђо Топић, надзорни одбор: браћа Војислав Бранчић и Симо Девић. У смислу горњег закључка би хрватски соко позван и по други пут, али се исти одазвао није, нашто је српски соко након ликвидације промјенио свој пријашњи назив „српски соко“ у „соколско друштво у Бугојну“. Рад до данас овог сокола није био Бог зна како обилан, ну најзначајније бијаше 12. априла т. г. кад је приредио забавну вечер, чији је приход одређен био у корист преноса костију видовданских хероја Принципа и другова. Ова забавна вечер ванредно је добро успјела. Програм исте бијаше: 1. О херојима, говорио је бр. Михајло Мариновић. 2. Извођење вјџби о ослобођењу. 3. „Соколска пјесма“ од А. Шантића, рецитовано је бр. Ђорђо Кисић. Како рекох до данас неби обилан рад овог друштва, али у намјери и припреми овог љета направити неколико јавних испада. Здраво!

Ново Соколско Друштво. Пишу нам из Градашца: Након лањскога посјета сусједнога Сокола слатинског, покренула се и овдје акција, да се оснује „Соко“, те је успјело ових дана, да се и у Градашцу оснује „Соко“. На одржаној конституирајућој скупштини изабрани су уз остали одбор као главни функционари и то као старешина поп Марко Поповић, подстарешина Др. Д. Дуић, тајник Махмут Бехмен вођа Тошо Николић.

Опска уредништва. Донашајући ову вијест, драго нам је да се шири соколство особито у часу ницања „орловских“ удружења, па најмлађему Соколу градашачком желим најбољи успјех, који не ће умањкати, ако буде рада и устрајности.

Sokolsko društvo v Žireh. Sokolsko društvo v Žireh je priredilo dne 17. maja pešizlet z vrhniškim Sokolom v Smrečje (10 km.) Na Smrečju se je vršila javna telovadba; proste vaje: članov (Hofmanove) 26 telov., članic 17 telov., obrtni naraščaj 20 telov. Nastop je bil skupen z Vrhniko, ki je imela približno enako število telovadcev in telovadkinj ter poleg tega še svoj šolski deški in dekliški naraščaj. Žirovci pa smo ta dva naraščaja vsled dolge poti morali pustiti doma. Pri orodni telovadbi smo nasto-

pili skupno na drogu po številu 8. Udeležba je bila z obeh strani velika, kljub temu, da je vreme kazalo slabo. Navzoči so bili tudi gostje z Ljubljane in sosednih krajev. Namen: medsebojno spoznavanje društvenega dela — je bil dosežen.

Dne 23. maja je bil javni nastop v Gorenji vasi (9 km.) ker so pred kratkim kupili sokolsko čuteči Gorenjevašci svet za sokolski dom. Svet je prodal br. Peresscutti za tako nizko ceno, da bi lahko rekli, da ga je podaril. Ob 3 h pop. je bil obhod skozi vas. Žirovce so že čakali: Sokol z Loke, Ljubljanski Sokol, člani Sokola I in Sokola II iz Ljubljane, člani Sokola z Jesenic in Železnikov. Ogromen sprevod: konjenica, članstvo v kroju, članice, vsi naraščaji se je pomikal z godbo žirovskega gasilnega društva skozi vas. Vršile so se proste vaje skupno z loškim Sokolom. Žirovcev je sodelovalo pri članskih vajah 26 članic 17, obrtnega naraščaja 20, deškega šol. nar. 22, dekleškega šol. nar. 22. Nato je nastopil načelnik loškega Sokola posebej s svojim dek. in deš. šol. nar. ca 46, nakar se je vršila orodna telovadba na drogu in bradlji, kjer so Ljubljančanje pokazali veliko spretnost in marljivo vežbanje. Konečno je nastopil v tej mali gorski vasi neumorni sokolski delavec dr. V. Murnik z 9 timi Ljubljančani pri prostih vajah francoskega boksa. Viharno pozdravljanje je pričalo o splošni zadovoljnosti že zato, ker je večina telovadcev in gostov videla te vrste prostih vaj šele prvič. Udeležba je bila velika. Posetilo nas je več odličnih oseb, na katere nismo nikdar upali, da bi zašle v našo dolino. Tako: koncertni pevodja Glasbene Matice v Ljubljani g. M. Hubad, prof. dr. Lončar dr. Majcen in nekdanji žirovski učitelj, kasneje srbski učitelj telovadbe v Nišu br. Josip Jeras, ki je pretrpil sve gorje srbske vojske in se lani vrnil s Francoskega. Po javni telovadbi je bila prosta zabava s plesom. Namen: Gorenjevašcem vzbuditi smisel za Sokolstvo in jih na tem polju podkrepiti, je bil dosežen; to spričuje njihovo delo za prireditev, obisk le te in sedanje delo. 27. junia se pripravlja žirovski Sokol na domači javni nastop. —c

† **Brat Ignac Hojkar**, izvršujući član sokolskega društva v Kranju je umrl dne 17. junija 1920. v Kranju, komaj 19 let star. Smrtno bolezen si je nakopal v vojaški službi, za katero se je javil lansko jesen prostovoljno. Bodi mu časten spomin!

Sokolske društvo u Omišu, javlja da je *Drago Mimica Antin*, izvršujući član Sokola u Omišu preminuo u 28. godini života.

Gorenjska sokolska župa je priredila naknadni prednjački izpit dne 13. maja v Radoljci. Izpitu so se podvrgle 3 sestre in 2 brata. Prednjačka sposobnost se je pripoznala enemu kandidatu, ostali so se kvalificirali kot pomočniki. — V zimski dobi 1919—1920 so dobili župno prednjačko potrdilo naslednji bb. in ss.: Danica Dolenc (Sk. Loka), Andrej Košir (Kranj), Tinca Mo-

drijan (Kranj), Vinko Rabič (Jesenice), dr. Juri Stempihar (Kranj) in Albin Tavčar (Jesenice). Razentega sta in sicer z uzornim uspehom napravila izpit 2 hospitanta. — V splošnem se je opazalo, da se smatrajo kandidati še vedno preveč za predtelovadce. Splošna in strokovna idejna snov, zlasti pa teorija sokolskega telovadnega sestava, jim dela nepričakovane težkoče. Z ozirom na abstraktnost tega predmeta je to razumljivo. Proučevanje, ne samo čitanje, dr. Murnikove razlage sokolskega telovadnega sestava v prvih letnikih Slovenskega Sokola je neobhoden predpogoj za uspešno obiskovanje prednjačkih tečajev. Kdor je proučil sistem, obvlada ostalo z lahkoto. Z zadovoljstvom se je vzelo na znanje, da je dosegel eden izmed kandidatov, ki župnega prednjačkega izpita ni prestal, lepe uspehe v saveznem prednjačkem tečaju. Vztrajnost tega brata naj bo zgled vsem onim kandidatom, ki pri izpitu niso dosegli zaželjene prednjačke diplome.

Prednjački zbor Gornjanske župe je v svoji 3. seji dne 6. junija določil podrobnosti za župni zlet v Svetni vasi dne 25. julija in za župno tekmo dne 15. avgusta na Jesenicah. Iz društvenih poročil je razvidno, da se boljša telovadni obisk le polagoma in da še precej zaostaja za obiskom lanskega poletja. Delovati je začelo tudi br. društvo v Železnikih, pasivno je torej samo še br. društvo v Železnih kaplji. Župni pešizlet na Golico in k. sv. Jakobu v Rožu dne 22. in 23. maja je uspel pri udeležbi 112 članov in 36 članic jako dobro. Dobro uspele nastope so pripravili br. društvo na Jesenicah dne 25. aprila in br. društvi Žiri in Šk. Loka dne 23. maja v Gorenji vasi. Društva v prebiscitnem pasu A na Koroškem se marljivo udeležujejo agitacije. Poročilo o naknadnem župnem prednjačkem izpitu dne 13. maja se je vzelo na znanje. Na predlog teh. odbora se je sklenilo med drugim: 1.) da sme izdati župno starešinstvo pred l. 1910. imenovanim vaditeljem, katerih prednjačka sposobnost je teh. odboru znana, župno prednjačko potrdilo tudi brez žup. prednjačkega izpita, 2.) delovati na to, da ne nastopajo pri saveznih prireditvah posamezne župe s posebnimi točkami, temveč vedno le ves savez skupno in da se za takozvane vzorne vrste ne smatrajo samo vrhunške vrste temveč vrste z vzorno izvedbo vaj vseh oddelkov. Zato se tudi pri župnem zletu posameznim društvom ne dovolijo posebne točke in se postavijo vzorne vrste na več orodjih. Na predlog b. Jesiha se je sklenilo, delovati na to, da izda komisija za nova povelja svoje delo za vse redovne tvorbe čimprej v žepni obliki v tisku in da se z ozirom na znatno nižje cene tiskarskih potrebščin v Sloveniji preseli Sokolski Glasnik začasno v Ljubljano.*) Glede telovadnega kroja članic pri župnih

*) Sok. Glasnik se izdaje u mestu gde se glavni urednik nalazi. Prednjački zbor Župe nema prava, da takove zaključke stvara. Informacije o znatno nižji ceni niso tačne. — (Pr. ur.)

prireditvah se je sklenilo ostati pri stari bluzi in glede metanja krogle pri župni tekmi, da je kroglo metati z vsako roko posebej. — Po seji se je vršil prednjački sestanek, na katerem so se predelale župne tekmovalne in župne proste vaje.

Sokol v Kranju je priredil svoj običajni pomladni nastop dne 28. marca v telovadnici. Nastop je bil verna slika zimskega dela v društvu. Učenci so izvajali v 8 peteroredih vse 4 sestave obveznih saveznih prostih vaj. Prva sestava je šla vzorno, ostale tri dobro. Izvedba se je odlikovala bolj po živahnosti kot po preceznosti. Nekaj — celo večjih dečkov — se je odlikovalo tudi po precejšnji nepazljivosti. Učenke, in sicer manjše 20, večje 36 po številu, so izvajale prvi 2 sestavi dekliških prostih za Prago 1920. Izvedba obeh oddelkov je bila dobra, občinstvu je zlasti ugajal oddelek manjših deklic, v katerem je bilo nekaj prav majhnih, pa jako pogumnih piščet. Nastop je bil še nekoliko okoren, sicer pa pogumnejši kot lansko leto. Orodna telovadba članstva je pokazala vsakoletni upadek telovadnega obiska v zimski dobi. Nastopili sta 2 vrsti članov na drugo in bradlji, na drugo 3, na bradlji celo 4 telovadci. Izvedba je bila sicer dobra, posebnega napredka pa ni bilo opaziti. Članice so nastopile v 2 vrstah po 8 telovadk na dobočni bradlji in s skokom. Dobra izvedba je pokazala znaten napredek. Oddelek manjših dečkov je izvajal nato 4 sestave preprostih vaj s kratko palico. Vaje so bile dobro naštudirane, enotnost v izvajanju je mestoma kazila precejšnja nepazljivost tega živosrebrnega oddelka. Oddelek 18 starejših dečkov je vzorno izvedel po 2 skupini b. Burgstallerja in po 2 skupini b. Primožiča. Tudi vedenje tega oddelka je bilo odlično, vredno starih Sokolov. Praške proste vaje je izvajalo 5 članov in 4 vajenci. Posamezni gibi so bili sicer pravilni, toda nesigurni in izvedba v celoti neizglajena. Ni čuda, kajti vsa priprava članov je trajala komaj eno uro. Praške ženske proste 1920. je izvedlo 16 članic v posameznostih in celoti prav dobro, za poznavalca razmer celo presenetljivo dobro. Občinstvu so vaje in izvedba izredno ugajale. Nastop je imel moralno in gmotno dober uspeh. — Prihodnji nastop se vrši na predvečer Vidovega dne na gaštejškem telovadišču, za katerega popravilo si je stekel največ zaslug b. župni podstarosta Fran Dolenc.

Sokol v Borovljah prav pridno deluje. 24. maja je priredil pešizlet k Majerniku ob Vrbskem jezeru. Izleta se je udeležilo 16 bratov v kroju, 47 bratov brez kroja, 9 članic v kroju, 76 dečkov in 80 deklic naraščaja, nastopil ki je s prostimi vajami. Dne 16. maja je poletel naš naraščaj na Trato pri Glinjah. Dne 30. maja se je udeležilo društvo korporativno ljudskega shoda v Borovljah. Dne 6. junija je napravil pešizlet v Zrelec, kjer je bil nastop z istim sporedom kot 24. maja.

Sokol v Šoštanju. Kulturnoprosvetni odsek je priredil 28. III. t. l. *Masarykov večer*, na katerem je predaval načelnik br. Kurnik o slavljencu. Zanimivo in podučno je očrtal Masarykovo delovanje pred vojno in tekom vojne ter nam predočil njegove nevenljive zasluge in njegov pomen za Slovanstvo. Ko smo čuli govoriti o vrlinah tega pogumnega moža, se je v nas nehote porajala vroča želja, da bi bilo vendar usojeno tudi Jugoslaviji, da vznikne tudi njej tak vzor — državnik! On spaja v svoji držani modrosti srečno in v najlepši harmoniji tri lastnosti, ki so zanesljivi temelj vsemu družabnemu redu, t. j.: socialnost, nacionalnost in verstvo v eno celoto. Naš čas zahteva ravno socialnega delavca, katerega pa usposobi k pravemu, zares socialnemu delovanju narodni in verski idealizem! Slavljencu smo poslali čestitke potom češkoslovaškega konzulata v Ljubljani, za katere je poslal osebni tajnik predsednika republike sledečo zahvalo: „Tomaš G. Masaryk, predsednik češkoslovaške republike, se iskreno zahvaljuje za čestitke povodom 70-letnice in želi istako društvu vse najbolje“.

Murski Sokol v Ljutomeru. Sokol v Ljutomeru je poletel dne 30. V. prvič po vojni pred javnost, da ji pokaže, da mu vojni udarci niso mogli preprečiti krepkega razmaha.

Proslavil je „prolječe bratstva“ s pešizletom vsega članstva in naraščaja v Križovce, kjer se je istočasno ustanovil odsek ljut. Sokola.

Ob 13 h. je odkorakalo 40 bratov v kroju, 18 članic, 32 gojenk in 24 dečkov z godbo na čelu iz Ljutomera, za njimi pa nepregledna vrsta z zelenjem in trobojnicami okrašenih vozov (30) z občinstvom. Pri vходу v vas nas je pozdravil pod slavalokom br. Cvetko, na kar smo odšli na telovadišče.

Že prva točka je vnela srca vseh gledalcev, bilo jih je okrog 2000. 32 deklic je brezhibno izvajalo vaje z rutami med petjem pesmi „škrjanček poje, žvrgoli“. Takoj za njimi je prikorakalo 24 dečkov, ki so izvajali dobro 3 proste vaje l. 1920. Med njimi smo videli tudi 4—5 letne rdečesrajčnike. Nato sledijo vzorno izvajane župne proste vežbe članic (17). Komaj odkorakajo iz telovadišča, že spet nastopa četa gojenk s krasnimi cvetnimi loki. Težke vaje izvajajo nad vse ljubko in dovršeno. Osobito tretja, plesu slična vaja, katero je okrožala živa rdeče-bela ograja naraščaja s 60 m dolgim vencem je žela vihar odobravanja. Skoraj neverjetno, da se dajo z gojenkami v tej nežni starosti v tako kratki dobi doseči taki uspehi. Spet prihajajo članice, tokrat s krasnimi praškimi vajami za leto 1920. Brez odmora sledi gib gibu, eden lepši in težavnejši od drugega; človeku je, kakor da sliši pravljico. Vsa čast tem vrlim Amazonkam! Priznanje so želi tudi člani (24), ki so z umevanjem izvajali Hoffmanove vaje oslobojenja.

Po kratkem odmoru je sledila orodna telovadba 2 vrst na drogu in bradlji z menjavo, pri kateri je vzbujala posebno pozornost ljutomerska 1. vrsta. Videli so se deloma vrhunške vaje ki pač kažejo neumorno delo v telovadnici. Drugo tudi dobro vrsto so tvorili telovadci iz Ormoža in Središča.

Zaključek — krono javne telovadbe pa je tvorila skupina na bradlji. Na nekaj kratkih povelj je zrasla iz vseh oddelov telovadcev krasna, slikovita skupina, ki je nudila verno sliko vsega društvenega delovanja.

Vse točke je vodil br. načelnik Lubej, katerega požrtvovalnosti in neumornosti je pripisovati vspeh vsega nastopa.

Po skupini so se razvrstili telovadci v kvadrat, v sredo pa je stopil župni delegat br. Novak in je nagovoril zbrano članstvo in občinstvo. V krasnem učinkovitem govoru je vse kroge znova navdušil za vzvišeno sokolsko idejo, ki se, kakor kaže ta nastop, krepko razvija tudi po Murskem polju vkljub prizadevanju naših nasprotnikov. Njih delo proti nam znači le strah pred našimi uspehi.

Prireditvev se je zaključila s prosto zabavo, ki je prinesla tudi lep gmotni uspeh.

Vsem bratom, sestram in naraščaju pa kličemo: „Le tako naprej, navzgor na poti k sokolskim ciljem!“ Zdravo!

—a—

Ustanovitev Sokola na Bizeljskem. Zavednosti Bizeljčanov in trudu delavnega odbora brežiškega Sokola zahvaljuje jugoslovansko Sokolstvo novo društvo v svojem krogu. 30. majnika se je brez velikega hrupa izvršila ustanovitev sokolskega društva Bizeljsko. Kumovali so mu bratje Hrvatje iz Klanica in Samobora ter Sokola iz Brežic in Rajhenburga. Bil je lep prostor, poln številnih kmetjskih gledalcev, na katerem so brežiški in rajhenburški telovadci nastopili s 4 Hofmanovimi vajami, pozneje pa prva vrsta na drogu, druga na konju. Ni bilo nobenega pretiravanja, telovadba je bila kot v redni telovadni uri. Gibi prostih vaj pri nekaterih nesigurni in nejasni, z ozirom na kratek čas vadbe. Na orodju uspeh boljši, pri posameznikih strah pred publiko — spremljevalec mladih telovadcev. Po telovadbi se je vršil slavnostni občni zbor, ki se je po rešitvi običajnih točk spremenil v manifestacijo hrvaško-slovenskega bratstva, ne pri pijanosti, temveč pri srčnih besedah, govorenih iz volje do dela, in ljubezni do sokolske stvari. In to je bil konec. Nekateri rodoljubi so težko pogrešali običajne ljudske veselice, nam pa je bilo ljubo, da se je v tem oziru bizeljski Sokol osamosvojil od starih tradicij. In to tem bolj, ker so nas od vseh strani obkrožali zlahetni bizeljski vinogradi, ki smo se v zgodnjih urah vračali v Brežice z zavestjo — da imamo odslej v bližini brata, ki bo z nami vred z mladimi silami stremel — naprej! Več nismo hoteli.

F. Slajpak.

Za Sokolski Dom u Pakracu priložiše do sada: Mr. St. Gašpar Jagušić 1000 K. Vaso Janković 500 K, Gavro Ražov (sakupio) 436 K, Ivan Kirbis 300 K, svi iz Pakraca. Soko Zlatar 200 K, Općina Gaj 117.60 K, Sokolska društva Tuzla, Čakovac, Mostar, Klanjac i Imotski po 100 K. Dr. M. Radančević (Koprivnica), M. Blagojević (Pakrac), Stj. Lajer (Lipik) po 100 K. Jovo Vrhovac (Skenderovci) 60 K. Sokolska društva Borovnica, Trbovlje, Duga Resa; Srpski Dom (Visoko), M. Dimić (Zagreb), L. Vrhovac (Skenderovci), Općina Dragović po 50 K. A. Cimermanović (Lužane), S. J. Jimermanović (Slov. Stupnik) po 40 K. Gjuro Nekić (Pakrac), M. Hrvojević i I. Ferić (N. Kapela), Platon Buzadžić (Sirač), po 20 K. N. Teichteil (Pakrac) 10 K. Na javnoj vežbi u Pakracu sakupljeno 1.547 K. Svega dosada sakupljeno 5.480 K 60 f.

Statistične zapisnike telovadnega obiska ima v zalogi Gorenjska sokolska župa v Kranju. Izvod stane K 22.— brez poštine. Zapisnik ima tudi posebne kolone za vpisovanje zunajnih društvenih prireditev. Tisk je zelo ličen, papir fin in trpežen. Zapisnik je vsakemu društvu neobhodno potreben, ker nudi celoten in podroben pregled društvenega strokovnega delovanja. Porabljeni zapisniki v arhivu so najzanesljivejši svedoki društvene zgodovine. Naročila naj se pošiljajo na Starešinstvo Gorenjske sokolske župe (ne na sokolsko društvo) v Kranju. Če se cena ne vpošlje v naprej, se pošlje zapisnik po povzetju.

Od uredništva.

Dobili smo na štampanje dva polemična članka iz Slovenije, jedan pod naslovom: „Enotna povelja“, a drugi pod naslovom: „Sokolić—Соколић“. Držimo da nije potrebno da ih publiciramo, dosta što smo ih pročitali. U prvom članku „enotna povelja“ vodi se odbrana od „pisma jednog običnog sokola“, objavljenog pre dugog vremena u ovom listu. Ova odbrana nije dobro fundirana! A najbolji dokaz tome jeste radikalna promena tehničkog vodjstva našeg Saveza, kako je u Mariboru izvedena. Sem toga je odbrana dugačka, žučna i neobjektivna, i stalno govori o onome, čega u umišljenom napadaju nema. Zato to skidamo za svagda sa dnevnoga reda.

U drugom članku „Sokolić—Соколић“, koji treba da bude odgovor na kratku belešku ovoga lista o dva podvojena sokolska organa za naraštaj: jednom u Beogradu: Соколић, drugom u Ljubljani: Sokolić, — zaboravlja se, — verovatno nehotice —, da je beogradski Sokolić odredjen i dozvoljen po našem Savezu, a ljubljanski ne. I to je glavno! O vrednosti listova nije govoreno. Naglašeno je iznenadjenje, odkuda da nakon jednog oficijelnog lista za naraštaj — da li taj valja ili ne, o tome se ne radi, —

dolazi drugi neoficijelni?! Za nas bi jedino razumljivo bilo da su se iz Ljubljane sporazumeli i dogovorili sa onima iz Beograda. A to nije učinjeno! I da je o tome u Mariboru govoreno? A ni toga nije bilo! Prema tome otpada odgovor. *Dr. L. P.*

Dobio sam ovo pismo, i radi ogromne ga važnosti i štampam. Pismo glasi:

Bratu Dr. Lazi Popoviću,
uredniku „Sok. Glasnika“

Zagreb.

I kao Hrvat i kao soko smatram, dragi brate, dužnošću, da e izvestim o novoj pogibelji, koja preti našem ujedinjenom Sokolstvu i to sa strane onih kojima je poveren uzgoj naše mladeži.

Dne 3. IX. o. g. sedio sam na večeri u društvu nekolicine svojih drugova u gostioni Gašpić. Na drugom velikom stolu održavao se banket društva hrv. profesora. Odjednom ustane novoizabrani predsednik Pasarić i u pozdravnom govoru medju ostalim reče:

„Vi ćete se, gospodo, sutra razići, a ja vam preporučam: idite u narod i širite ideju čistog hrvatstva; podijte medju sokole i djelujte u tom smjeru, da oni opet provide i da se osove na svoje noge, te ponovno uskrisite svoje hrvatsko sokolstvo“.

Pošto ovakav „kulturni“ rad učite!ja mladeži smatram štetnim i pogubnim za naše ujedinjeno sokolstvo, to te na isto upozoravam

Ovim se mojim pismom možeš slobodno poslužiti i u novinama.

Uz bratski zdravo

Zagreb, 4. IX. 1920 g.

Dr. Milenko Svoboda,
istr. sudija i načelnik
belockrvanskog sokola

Br. Tošo Janjanin, administrator ovoga lista dobio je ovo pismo:

Sokolski Savez SHS, Štev. 1055, v Ljubljani dne 6. augusta 1920. god. Brat Tošo Janjanin, Zagreb. Z ozirom na sklep starešinstva Te prosimo in pozivljamo, da opustiš pri prihodnjih izdajah Sokolskega Glasnika sliko na ovojnemu listu. Pri nas v Sloveniji vlada vsled te slike veliko razburjenje, ki samo škoduje našem Sokolstvu, to pa ne samo v vrstah naših nasprotnikov, ampak tudi med člani Sokoli. Upamo, da boš upošteval navedeni sklep starešinstva. Zdravo! — Usled toga će slika sa slovnog lista biti već kod X. broja skinuta, pošto je omot za ovaj broj već odštampan. — Napominjem da je sliku izradio za naš Glasnik g. I. Kljaković, jedan od prvih jugoslavenskih umetnika i slikara.

Dr. L. P.

Kako o Sokolstvu misle komuniste? U „Novom Svijetu“, glasilo komunističke partije Jugoslavije, u br. 21., od 2./IX. 1920. god., izašla je o Sokolstvu ova beleška:

„Rat Sokolova i Orlova.“

Jedan strašan rat započeo je u Jugoslaviji: rat između Sokolova i Orlova. Otkada su Sokolovi, po izveštaju sviju onih među njihovim redovima, kojima se ne može vjerovati, zadobili rat protiv Austrije, oslobodili jugoslavenske krajeve — otada je njihova smelost porasla do visine sokolske, i oni su se okitili lovorikama nacionalnih heroja — barem na paradama. Njihova naime ideologija jest demokracija i nacija. Njihovi dušmani su Orlovi. Orlovi se doduše ne hvastaju da su nacionalni heroji, ravnajući se po onoj: bogu božje, caru carevo, oni su vjerno služili papi i Habsburgu. Njihova naime ideologija jest klerikalizam i crkva.

Između tih dviju ptičjih, barem što se mozga tiče, rodova čovječje vrste započela je u posljednje vrijeme ogorčena bitka za prvenstvo u gluposti. Glavno ratište nalazi se u Mariboru. Ponaјprije su Maribor, po ratnom planu radikalskog ministra dra Velizara Jankovića zauzeli na juriš, boreći se šiljastim jezičcima orlića — zāuzeli su ga Orlovi. Udarili su tamo tabor, pri čemu se opet u naših popova probudila stara bojovnost iz turskih vremena. Izgleda da je vojna uspela, jer su se Sokolovi osjetili povrijeđeni i nakon nedugog vremena, sami su prešli u protuofanzivu, i to da bude manje žrtvi istom onda kad su Orlovi Maribor ispraznili. Budući da je ofanziva Sokolova započela u nedjelju, to je danas zaslugom podražljivih i na sve veća junaštva podstičućih jakobinskih kapica sokolica, Maribor sigurno već u rukama Sokolova. Valjda po planu, koji je g. Svetozar Pribičević dobio od generalnog štaba Sokola na Svesokolskomu sletu u Pragu.

Kako „Narodna Politika“ javlja, vojska Orlova pocijepala se na dvije frakcije, te smo time doživjeli i rat Orlova protiv Orlova; jedni od njih još preslabi da zauzmu Maribor, zauzeli su u nedjelju zagebački Maksimir.

Sam rat između Sokola i Orlova, koji se velikim dijelom regrutuju iz redova nesvijesnih proletera ima tu osebinu da se razvija bez krvi i oružje da mu je osim gimnastičkih kozlića — štampa raznih buržoaskih partija. Niti najveća bitka nije opasnija od sasvim obične parade, koja već prema tome, da li je priređuje bijela garda Sokola ili bela garda Orlova, izaziva pucnjavu iz „Riječi“ ili „Narodne Politike“. Inače im je cilj, jednima i drugima jednak: da budu kontrarevolucionarne legije spremne na prvi poziv buržoaskih partija da podju u borbu protiv proletarijata, kako se to naročito vidjelo za željezničarskog štrajka, gdje su članovi tog društva skinuši uniformu bili kvasac bijelih gradjanskih legija.

Institucija Sokola i Orlova jest institucija buržoazije i cio taj rat koji je danas dobio izraza u smiješnom jurišu na Maribor nije no sprdnja, kojom je njihov tutor, buržoazija, počam od demokrata do klerikalaca učinila smiješnom samu sebe.

Svijesni proletarijat gleda na taj rat Sokolova i Orlova samo sa prezirom. Jer on znađe, da su i Sokolovi i Orlovi njegovi zajednički neprijatelji, buržoaske bijele garde i ako u crvenim bluzama“.

Donosimo ovu javnu i besprimernu glupost samo zato, da večno ne bude zaboravljeno.

*

Tehnički izveštaj mariborskog sleta nije do 7. o. mj., odnosno do zaključka lista stigao pa će biti u narednom broju donešen. *Redakcija.*

Iz uprave.

Izašla je iz štampe knjižica sa vježbama: „Oslobodjenja i ujedinjenja“ brata Hofmana latinicom, a brata Vidmara u prevodu ćirilicom.

Kako će se sa ovim vježbama i na godinu na sletovima istupati, to su iste za svako društvo od velike važnosti, pa se br. Sokolska društva mole, da ove knjižice odmah poruče.

Cijena K 10.— po komadu a dobiju se kod Administracije Sok. Glasnika ili u knjižari brata Gjorgja Čelapa, Zagreb, Gundulićeva ul. 7.

Radl visoke poštarine valja slati novce unapred i naručivati najmanje 10 komada

Osim toga se mogu kod uprave lista naručiti slike za vježbe „Oslobodjenja i ujedinjenja“ te dopisne karte „Tri junaka — tri sokola“.

Pretplata.

Društva i pojedini pretplatnici, koji još ovogodišnju pretplatu duguju mole se, da je odmah pošalju. Uprava lista opominje svakog dužnika posebnom dopisnicom, pa će svakom pretplatniku obustaviti list ako do konca oktobra pretplatu ne pošalje.

Nove knjige.

Dr. P. v. Pestotnik. **Kako voditi i upravljati sokolska društva?** — Sokolska Matica. Zvezek III. — Izdajatelj društvo Sokol I. v Ljubljani. Natisnila delniška tiskara d. d. v Ljubljani. — Cena?

Poznati radnik na slovenačkom sokolstvu br. dr. P. Pestotnik napisao je ovde jednu stostranu knjižicu o tome, što u naslovu stoji. Načelno je stvar dobra i korisna, i preporučuje se braći i sestrama. Trebalo bi da ne bude ni jednog člana sokolskog, koji ne bi ovu knjigu pročitao. — Imamo neke sasvim male i ne-

znatne zamerke. Knjižica je štampana slovenački. Da je bolje razumu delovi srpsko-hrvatski, bilo bi dobro, kada bi se uz knjižicu dodao jedan mali rečnik, sa rastumačenjem bar najstranijih reči. Tome se može doskočiti i naknadno, te za članove što ne razumu slovenački, dodati rečnik. — Knjižica je pisana po poznatoj „priručki“ br. V. Stepaneka. Možda bi u opće bilo bolje, da je „priručka“ čisto prevedena, da se kao takova pustila među nas, i da se ostavilo vremenu, da mi stvorimo sebi svoje. No ni to nije krupno. — O tome da li su metoda i način dobri nije vreme da se govori. Kod svih katihizisa je pola dobro, pola zlo. To je tako uvek. Pa samo spominjemo uzgred. — Zameramo dalje da se kod t. z. društvenih odseka spominju samo t. z. tehnički i izobrazitelni odsek, a odsek za naraštaj — po našem mišljenju najvažniji, te ustanovljen po našem Savezu, prećutan je. To je krupnije već! No pretpostavljamo da je to nehotice. — Čudnovato nam je da se kod preporuke sokolske literature za vežbače spominju izričito i jedino „Češki Sokol“ i „Sokolsky Vestnik“. Zašto da se fumigiše sve ono što mi radimo, i zašto to zaguljivanje?! Biti, ili hteti biti sokolski mesija, — to se može i među nama! Ali što će nam da naš čovek bude češki sokolski mesija?! — Možda se tako dade rastumačiti, da pisac ne spominje n. pr. nigde sokolski porez, što je uveden kod nas, što ga svaki član mora da plaća, o kome svaki član mora da zna i da bude obavešten, te o čemu svemu društveni odbornici (blagajnik ili drugi koji) imaju da vode brigu. Pa kad su u knjižici iznesene fabule o svakoj i najmanjoj sitnici, moglo se zbilja setiti i fabule o porezu sokolskom! — Kod opisa i rastumačenja rada na obrazovanju nije ni rečju spomenuto ono, što su do sada radili prosvetni odbori naši u Savezu. Bilo bi lepše da ih se setilo — U opće bi bilo jako dobro i lepo, da se je pisac posebnim odeljkom knjige pozabavio sa općim pogledom na postanak Jugoslavenskog Sokolstva, te bar objektivnosti radi izneo istorijske podatke o tome stvaranju, što se od početka 1919 godine zbilja do danas. — Ovo-liko u kratko.

Dr. L. P

Јесам ли послао претплату?

STAKLANA M. KOSOVAC, ZAGREB, Vlaška ul. 7.

Čast mi je izvestiti slav. gradjanstvo, kao i gostioničare, da sam otvorio trgovinu stakla i porculana, te radionicu okvira za slike i nadalje preuzimam novogradnje i popravke i ine poslove zasjecajuće u staklarsku struku uz veoma umjerene cijene. — Sa štovanjem, **M. Kosovac.**

КОЛОНИЈАЛНА, ЈУЖНОГ
ВОЋА И БОЈА ТРГОВИНА

НА МАЛО — НА ВЕЛИКО

Н. ДИМОВИЋ

НОВИ САД

Основана г. 1871.

Телефон бр. 334. Телеграм адр. Димовић.

Препоручује своје стовариште колонијалне робе, као каву, бибер, цимет, пимент, чај, пиринач, чоколаду, бонбоне, грожђе, бадем, лешник, коњак грчки и франц., ликер, рум, као и све врсте земљани боја, по најумеренијим ценама.

HYGIEA

DRUGERIJA — PARFIMER JA
KOSTA ŽIVOJNOVIĆ

NOVI SAD

Kralja Petra ulica broj 30.
Telefon br. 97.

Preporučuje svoje bogato stovarište farmaceutskih artiklova, hemikalija, droga, parfimerije, galeničkih i kosmetičkih preparata, svih potreba za fotografiranje, zavojnog materijala, hemijsko-tehničkih rekvizita, gumene robe i t. d.

Na malo i veliko. Brza i tačna posluga, cene solidne.

Prva hrvatska štedionica u Zagrebu

Osnovana godine 1846.

Dionička glavica K 40,000 000.—

Pričuve K 73,000.000.—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Cirkvenica, Čakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjujgjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Mitrovica, Nova Gradiška, Novi, Ogulin, Osijek gornji grad, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Sv. Ivan Zelina, Varaždin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zemun i Sušak.

Ispostave: Osijek donji grad, Vinica.

Mjenjačnica: Zagreb, Ilica broj 5.

Prima

uloške na uložne knjižice i na tekući račun.
Eskomptira mjenice i devize.

Prima

na inkaso tu- i inozemne mjenice.

Obavlja

burzovne naloge savjesno i kulantno.

Izdaje

čekove i kreditna pisma te obavlja isplate na temelju akreditiva na sva tu- i inozemna mjesta.

Podjeljuje

hipotekarne zajmove na kuće i na nekretnine.

Izdaje

4 $\frac{1}{2}$ %-tne založnice, koje imaju oprost od poreza, pupilarnu sigurnost i jamčevnu sposobnost.

Банка Војводина д. д.

Нови Сад, Регента Александра ул. бр 35.

Обавља све извозничке, комисионе и банкарске послове.

Дневничка главница К 5,000.000.—

Телефон 240.

Брзојав: Банка Војводина.

1. купује и продаје све земаљске производе, вредносне папире, валуте и девизе;
2. финансира извозне и увозне послове;
3. полаже кауцију за валутну централу, државна надлештва и све јавне лицитације;
4. врши исплате и наплате свих врсти, даје информације и обавештања по свима финансијским, трговачким и индустријским пословима;
5. прима улоге и укамађује исте по највишој каматној стопи;
6. купује и продаје велике и мале дукате.

Amerikanski namještaj tvoriva

„JERRY“

amerikanski stolovi, ormari i kartoteke, stolci, fotelji.

Diktafoni

Strojevi za umnažanje

kao i sve potrebštine za писаће strojeve.

Dvorana američanskih uredskih namještaja

Notter i drug

Илеа 25. (над каваном „CORSO“)

Preporučuje писаће strojeve raznih sustava sa latincicom i cirilicom i to: Smith Premier, Kontinental, Adler, Underwood, Remington, Royal i druge, kao i sav pribor. Vlastita mehanicka radiona za popravke.

Blagajne

raznih tvorina: Arnheim, Wertheim, Langhammer, Wiese itd. — Tiskala za kopiranje, ručne kasete sigurne proti vatri i kradji.

Rabljene blagajne

u svim veličinama, kao i rabljeni писаћи strojevi uz vrlo jeftine cijene.

V. Kolarski

Novi Sad :: Telefon br. 44.

trgovina južnog voća i špeceraja na malo i veliko preporučuje svoje stovarište.

— Cene umerene. —

AMERICAN KONDOR COMPANY

ZAGREB, ILICA 18.

Stručna trgovina američanskog namještaja za urede, banke, poslovni-
ce i klubove.

Vlastita mehanička radiona.

Prodaja: blagajna, pisaćih strojeva, papira, trgovačkih knjiga te svih u tu struku spadajućih potrebština na malo i veliko.

TOVARNA TELOVADNEGA ORODJA

BAŠIĆ I DRUG

ЉУБЉЈАНА

PREDŠKOFIJO ŠT. 19.

dobavlja vse telovadno orodje, prevzema celotno opremo telovadnic in vsa u to stroko spadajoča popravila.

Na zahtevo opošilja načrte in proračune.

МИЛОРАД БУРЕНДИЋ И КОМП.

Бројавна адреса:
БУРЕНДИЋ—СПЉЕТ

— СПЉЕТ —

Телефон интерурбан
број 210.

Регистрирана фирма.

— **Агентурни, комисионални и отпремнички посло.** —

ИМПОРТ!

ЕКСПОРТ!

- а) Продаје на велико: кафу, шећер, пиринач, сапун, коломаст, соду, галицу, сумпор, као и другу сваковрсну ово и иноземну робу.
- б) Заступства прворазредних творница: Творнице кемичких производа, крема за обућу, коломасти и т. д., творнице сапуна за рубље и тоалетног, творнице колача, кекса, бисквита и других.
- в) Обавља све агентурне и комисионарске послове уз најповољније увјете.
- д) Купује све врсте животних намирница, плодна и земаљских производа.

НОВО-ОТВОРЕНА

ТРГОВИНА МАНУФАКТУРНЕ,
КРАТКЕ И ПЛЕТЕНЕ РОБЕ

на велико

М. БАЧИЋ и ДРУГОВИ

— ЗАГРЕБ —

Јуришићева ул. 1. а. Елза Флуид дом.

Препоручује своје богато
стовариште свих врста ма-
нуфактурне, кратке и пле-
тене робе.

Телефон интер. 12-16.

М. СЕРДАРУШИЋ

БАНКА И МЕЊАЧНИЦА

НОВИ САД

Регента Александра ул. бр. 43.

врши под најповољнијим
условима све банкарске
и трговачке послове:

- 1) купује и продаје стране мо-
нете,
- 2) обавља и посредује житар-
ске послове за свој и туђ
рачун,
- 3) посредује купопродају не-
кретнина (куће) и индустри-
јалних објеката, као и свих
врсти робе,
- 4) одељење за осигурање свих
врста.

Ново отворена дворана за чешљање госпођа

Телефон 22-29. - Загреб. - Телефон 22-29.

Јављам п. н. госпођама, да сам отворио и модерно уредио, дво-
рану за чешљање, те исту снабдио са свим модерним справама за
прање и сушење главе као и за масажу лица и руку.

Са великим трудом и трошком успјело ми је ангажовати прве
умјетнике у модерном те костимском хисторичком чешљању као и
у бојадисању косе у свим бојама уз потписно јамство.

Јамство се састоји у том, јер су г. Булајић и госпођа му били
намјештени у Бечу код свјетске познате твртње Песл као матадор
женског чешљања те пригодом разних интернационалних натјецања
у чешљању одиели прве награде у Бечу и Берлину.

Преузимам у зараду све врсти косе (Bideau, Trensportation те
разво Chignonse).

На складшту имадем све врсти француских и бечких мириса
те разних тоилетних сапуна од чувених светских твртка. Осим тога
поједујем све потребне ствари за његу лица и руку.

Са штовањем,

ДУШАН ЖЕСТИЋ, власуљар,
Боговићева ул. бр. 7.

NAROČITA TRGOVINA
SOKOLSKIH POTREBŠTINA.

Na sjednici Sokolskog Saveza S. H. S. održanoj u Zagrebu dne 17./11. 1919. dobio sam dozvolu za otvorenje naročite sokolske trgovine sa naslovom „Dobavljač sokolskih potrebstina Sokolskog Saveza Srba, Hrvata i Slovenaca“.

Predbježno ću imati na skladištu samo vježbaće potrebstine t. j.: Triko-hlače (čakšire) pamučne i vunene, majice u svim veličinama, te cipele niske i visoke, kao i sokolske značke, razglednice i sve ostale potrebstine, potrebne za javne nastupe.

Svečana, odnosno izletna odijela početi ću izradjivati početkom iduće godine.

Preporučam se bratskim društvima sa:

Zdravo!

Branko Palčić, Dobavljač sok. potrebstina Zagreb.
Sokolskog Saveza S. H. S.
Gundulićeva ulica broj 23.

НАРОЧИТА ТРГОВИНА
МОДЕРНЕ КОНФЕКЦИЈЕ

ЗАГРЕБАЧКИ

▣ **МАГАЗИН** ▣

ЗАГРЕБ, ЈЕЛАЧИЋ ТРГ.